Poštnina plačana v gotovini. Cena 25.— lir Spediz. in abb. post. I. gr.

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst. ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzutta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina: mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo: mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni račun: Trst štev. 11-7223.

Leto IX. - Štev. 50 Trst - Gorica 16. decembra 1955 Izhaja vsak petek

Šola in plače

V primerjavi s šolskim letom, kakršnega imajo v drugih državah, je šolsko leto v Italiji sorazmerno zelo kratko. Če odštejemo vse praznike in počitnice, preostane okrog 150 šolskih dni. V tem času bi morali otroci dojeti in si osvojiti isto znanje kot otroci v drugih državah, kjer traja šolsko leto tudi do 230 šolskih dni. Zaradi tega se tudi ne smemo čuditi, da v italijanskem šolskem sistemu precej škriplje, da so inštruktorji, ki naj dijaku pomagajo dohiteti šolo, tako v navadi. Vse to, za kar je v šoli premalo časa, je treba pač nadoknaditi doma. Srednješolec pa še ni akademik, precej jih je, ki še ne znajo samostojno delati. Zato so pogosto potrebni pomočniki, ki sevéda stanejo. K že itak visokim izdatkom za šolske knjige in potrebščine, za vzdrževanje otroka, se pridruži še ta dodatek.

Razumljivo je torej, da starši še s posebno pozornostjo in zaskrbljenostjo spremljajo vse, kar še bolj krči že itak skromno število šolskih dni. Med take dogodke spadajo zadnje čase stavke učnega osebja. Zdaj je n. pr. napovedana stavka, ki naj bi trajala en ves teden, in to v že tako in tako praznikov polnem prvem tromesečju. Kdo bo otrokom nadoknadil to, kar bo zamujeno? Težko je pričakovati, da bi zmagala vest in bi si šolniki skrajšali običajne počitnice. Rešitev bo enostavna: v šoli bo še večja dirka, kajti šolski program je treba formalno končati, pa naj ga učenci dojamejo ali ne. Morda se bo tej napaki pridružila še druga: upoštevajoč izredne okoliščine bodo dijaki milejše redovani, z drugimi besedami, za isti red se od njih ne bo zahtevalo odgovarjajoče znanje. V tem primeru bo poravnava računa za zamudo samo odložena, kajti znanje, ki se gradi od temelja do vrha, bo prej ali slej pokazalo praznine.

In tu se starši vprašujejo: ali smo prav mi, ki ne plačujemo profesorjev, dolžni nositi posledice ker država noče ali ne more ugoditi njihovim zahtevam? Kakor so ljudem kaj lahko razumljive stavke, pri katerih delavci zaradi spora s podjetnikom ustavijo obratovanje v tovarni, tako jim je težko umljiva stavka, pri kateri je prizadeta mladina, velika večina družin ki nimajo v sporu, katerega žrtve so, prav nobene besede. Vsekakor je to tako izjemen primer, po svojih posledicah tako škodljiv, da je treba odkrito obžalovati, da je do njega prišlo.

Vendar primer je tu, z njim njegove neizogibne posledice. In kot pri vsaki krivici, vsaki škodi je treba tudi tu najprej ugotoviti, kdo je njen povzročitelj, kje so vzroki Samo tako se jo lahko omeji in v bodočnosti prepreči.

Pustimo ob strani časopise, ki skladno svoji politični usmerjenosti, učno osebje bodri in podžiga ali p prepričuje in poziva k umerjenosti. V premnogih primerih igrajo v vseh teh komentarjih in člankih glavno vlogo zgolj politični in demagoški interesi. Drugače tudi ni mogoče razumeti, da zagovarjajo stavko državnih uslužbencev komunisti, ki bi v državah, kjer so na oblasti, nanjo odgovorili na vse drugačen način, pa čeprav se morajo tam uslužbenci zadovoljiti s plačami, ki so po svoji kupni moči še nižje od plač učiteljev in profesorjev v Italiji. Prav tako je treba upoštevati, da je plača za uslužbenca malokdaj dovolj visoka, da v vseh sindikalnih pogajanjih radi postavljajo zahteve, ki bi uslišane nujno izzvale neugodne posledice za vse druge sloje. Vsak pač misli predvsem nase, le redki upoštevajo skupnost.

Toda tudi če poiščemo pravo pot skozi vse te okoliščine, če se uspešno izognemo vsem pristranostim moramo neizpodbitno ugotoviti, da je za vse italijansko šolstvo v tej povojni dobi značilno dvoje: 1) da je učno osebje javnih šol nesorazmerno slabo plačano, 2) da se zaradi tega mnoge najsposobnejše sile izogibajo šolski karieri. Slednje prihaja do izraza posebno v stalnem naraščanju odstotka ženskega učnega osebja, tako da so nekateri že napovedali, da bodo v nekaj desetletjih pripravljale nova pokolenja tudi v višjih srednjih šolah skoro samo ženske. To pa navajamo samo kot primer, s čemer ni rečeno, da so ženske za šolsko službo neprimerne. Očitno pa je, da se moški te službe, ki jim ne dovoljuje, da bi osnovali in dostojno preživljali družino, vedno bolj izogibljejo, kakor se je izogne vsakdo, ki si lahko kje drugje dobi boljši kos kruha.

Na dlani je, da takšno stanje ni zdravo. Prvič je to krivica napram ljudem, ki morajo dajati svoje delo in sposobnosti, ne da bi zato dobili odgovarjajoče povračilo, drugič pa je škodljivo za skupnost, kateri narekuje življenjski interes, da mora biti nov naraščaj čimbolj pripravljen, čimbolj izobražen, da ga morajo torej vzgajati najsposobnejši od sposobnih. Ne pozabimo tudi, da se v šoli oblikuje značaj in ne samo gradi znanje. Bolj kot kje drugje so torej v šoli potrebne moč ne osebnosti. Če se te šole izogibajo, potem ima skupnost od tega lahko samo škodo.

S tega stališča je treba vrednotiti sedanjo borbo profesorjev in učiteljev za povišanje njihovih prejemkov. Priznati jim je treba, da so svoje zahteve znižali na razumno in za državo znosno mero. Zato je čas, da pade rešitev, kajti šolske stavke so za skupnost prehud udarec.

Hladna vojna ni končana

Zgodovinar, ki bo nekoč obravnaval našo dobo, ne bo imel lahkega dela. Tolikšne zmede in nesigurnosti svet še ni zlepa videl. Nekaj pa mu bo jasno stopilo pred oči: naj si bo še tako razbijal glavo, ne bo mogel zlepa razumeti, kako se je vendar Zahod tako rad in vedno znova zanašal na sovjetske besede. Naj so bile izkušnje še tako težke, naj so bile sovjetske težnje poudarjene in podane še bolj jasno kot je Hitler orisal svoj program v »Mein Kampfu«, dovolj je bilo, da so se sovjetski državniki nasmehnili, da so izrekli par praznih fraz, pa se je vsa odločnost, katero so zahodnjaki morda v stiski nabrali, že začela topiti.

Zadnji tak primer, katerega usodnost bomo šele po daljšem času pravilno ocenili, se je zgodil letos poleti. Toplo ženevsko sonce, dobra pijača in sladki nasmeški so napravili čudež: hladna vojna je ze svetovno javnost, za velike dnevnike in njihove komentatorje izginila kot sneg, ko ga pobere pomladanska jugovina. Enostavno je ni bilo več, umrla je. Pri tem so pa, z nekaj redkimi izjemami, pozabili, da je za novo mednarodno sožitje, ki naj ga ne pretresajo neprestani spori in tekmovanja, potrebno, da Sovjetska zveza izpremeni svoj program, da se odreče ideji svetovne revolucije prav tako, kot je bilo pred drugo svetovno vojno potrebno, da se, za očuvanje miru, Hitler odreče svojim osvajalnim načrtom, ne pa demokracije svoji obrambi. V Ženevi se pa to ni zgodilo. Hruščev je takoj po povratku v Moskvo bistro in jasno izjavil, da ostanejo cilji zunanje in splošne politike Sovjetske zveze takšni kot so bili. Zgodilo se je pa to, kar se ne bi smelo in kar niti ni bilo potrebno: začela je popuščati volja ne strani demokracij, ki itak niso imele nobenih načrtov, katerim bi se morale odreči zato, da dajo svoj prispevek k ohranitvi miru in sožitja.

Je pač že tako, da množice raje verujejo tistemu, ki obeta in ljubi dobro, ki jih odvezuje od naporov. In še množice imajo veliko težo v demokracijah, tako rekoč nobene pa v totalitarnih vladavinah, med katere štejemo tudi komunistične države. Val optimizma, ki se je po poletni Ženevi začel širiti po svetu, je bil tako močan, tako visok, da se ni ustavil niti ob trdem in mrzlem zidu, s katerim se je po poti okrog sveta srečal na nedavnem sestanku zunanjih ministrov štirih velikih v isti Ženevi, v kateri je bil spočet. Sele potovanje sovjetskih državnikov po Indiji, Burmi, Pakistanu in Afganistanu, šele njihove brezobzirno odkritosrčne izjave, v katerih se niso niti toliko zadržali, da ne bi odprto kritizirali politike držav, katerih gostje so bili, so priklicale zaletele optimiste v stvarnost, kakršna je. Spoznali so, da hladna vojna ni končana, da bi bila njena prekinitev v sedanjih okoliščinah kvečjemu istovetna s porazom in tako rekoč brezpogojno kapitulacijo vseh, ki mislijo drugače kot tisti, ki so jo sprožili in pri njej vztrajajo.

In tako smo dejansko znova v hladni vojni, morda malo manj hrupni, toda zato nič manj trdi. Tisti, ki so mislili, da se ob zvoku mehkih besed lahko uspavajo, so doživeli novo iztreznjenje. Toda žal še enkrat šele potem, ko so se znova pustili zapeljati, ko so znova marsikaj zgrajenega razbili. Dokler bo Zahod razmišljal samo, kako bi to, kar ima, ohranil, Vzhod pa, kako bi to, kar ima, povečal, bo vedno tako. Čas je, da se načrte in pojme podvrže reviziji: na nepretrgane ofenzive je treba odgovarjati z ofenzivami, ne pa samo z defenzivo, pa čeprav gre za hladno in ne za vročo vojno.

Diplomatska ofenziva Sovjetov

Danski ministrski predsednik in zunanji minister H. C. Hansen je sprejel povabilo sovjetske vlade za obisk v Moskvi. Verjetno bo Hansen odpotoval v Sovjetijo meseca marca 1956.

Sovjetsko povabilo ne prihaja nepričakovano. Diplomatska ofenziva, ki jo je Kremelj pričel z namenom, da oslabi skandinavski prispevek NATO na evropskem severu, je pričela z vrnitvijo Finski oporišča Porkkala. Takoj zatem je obiskal Moskvo norveški ministrski predsednik Gerhardsen.

Hansen je zastopnikom tiska izjavil, da bo njegov obisk gotovo pripomogel do »koristnih osebnih stikov«. Pri tem je verjetno mislil na prekinjena dansko-sovjetska trgovska pogajanja. Ta pogajanja so se v preteklem poletju razbila, ker so Sovjeti vztrajali na danski dobavi petrolejskih ladij, ki pa jih Danska ni mogla dobavljati zaradi prepovedi izvoza strateškega blaga komunističnim diktaturam.

Na drugi strani je Hruščev predlagal norveškemu ministrskemu predsedniku Gerhardsenu, naj bi se med norveško delavsko stranko in sovjetsko komunistično partijo vzpostavili partijski stiki. Gerhardsen je s posebnim pismom Hruščevu ta predlog odklonil. Povedal je jasno, da so »v osnovnih političnih vprašanjih pogledi tako različni, da je vsako medsebojno strankarsko sodelovanje brez vsakršne osnove.«

Clement Attlee se je umaknil

Velika Britanija je v razmeroma kratkem času doživela dve važni izpremembi na vodilnih položajih svojega notranjepolitičnega življenja. Nismo še dobro pozabili, kako je odšel v zasluženi pokoj s slavo ovenčani Churchill, ki je bil vodja konservativne stranke, že se je pretekli teden razširila vest, da je podobno odločitev sprejel tudi njegov dolgoletni nasprotnik, predsednik laburistične stranke, Clement Attlee.Dolgo so ugibali, ali bo Attlee odstopil ali ne. Nekateri so menili, da je še dovolj krepak in da bo sigurno vodil še prihodnji volilni boj, ki naj bi laburistom vrnil njihovo nekdanjo parlamentarno večino. Sele po takšni veliki zmagi naj bi nato predal vajeti v roke naslednikom. Toda kdor je mislil tako, je delal račune brez krčmarja. Skromno, kot je skromno živel vse svoje življenje, pa naj je imel v rokah državno krmilo ali pa je sodeloval kot voditelj »opozicije Njenega britanskega Veličanstva«, je Clement Attlee s skomaj 5-minutnim govorom sporočil svojo odločitev.

S Clementom Attleejem odhaja s politične pozornice človek, ki je napravil za Britance toliko, da bo po mnenju nekaterih njegovo ime ohranilo še trajnejši blesk kot Churchillovo. Ni povezano z vojnami, ne z zmagami orožja. Pač pa s stremljenjem za izboljšanje življenjske ravni in socialne varnosti milijonskih množic, ki naseljujejo mesta in vas Velike Britanije. Pod Attleejevim vodstvom je britanska laburistična stranka izvedla mirno in nekrvavo socialno revolucijo, ki je globoko in temeljito spremenila britansko gospodarsko in družbeno življenje. Prav tako kot je v notranji politiki spremenil preživela načela z novimi, posrečeno poiskal novo skladje med svobodo in novimi družbenimi odnosi, tako je brez oklevanja zamenjal tudi preživela imperialistična načela nekdanje Velike Britanije z novo, na prijateljstvu, skupnih koristih in enakopravnosti slonečo povezanostjo članov britanske skupnosti narodov, pri kateri so začeli sistematično opuščati celo naziv »britanska«, da ne bi tako ranili ponosa tistih članov, kot Pakistan Indija, Ceylon, ki niso Britanci.

Britanska kraljica je sprejela Clementa Attleeja v poslovilno avdienco in ga je povzdignila med dedne »viscounte«, po naše grofe. Vprašanje, kdo bo nasledil v vodstvu laburistične stranke, je še sporno. Trije so kandidati: 67-letni Morrison, 58-letni Bevan in 49-letni Gaitskell. Prvi je bil že dolga leta podpredsednik in je veljal za nekakšnega sigurnega Attleejevega dediča, vendar pravijo, da je bilo njegovo čakanje predolgo in da je zdaj pravzaprav že prestar; Bevan je znani levičar, odličen govornik, toda njegovi nazori niso nazori večine; preostane tretji, znani zakladni minister v zadnji laburistični vladi, Gaitskell. Ta ima prava leta, da bi lahko uspešno povezal generacijo, ki odhaja s tisto, ki prihaja, ter obenem nudil jamstvo za dolgo poslovno dobo. Njegova prednost je v tem, da uživa naklonjenost mladih izobražencev in umerjenih voditeljev delavskih sindikatov. Le-ti pa predstavljajo večino. Gaitskell ni preveč popularen pri množicah. Ima namreč lastnost, da je v svojih izvajanjih izredno stvaren in hladen, tako da ga je k demagogiji nagnjen Bevan krstil za »presušen računski stol«. Toda to Gaitskellove kandidature ne bi smiralo, kajti predsednika stranke volijo delegati, ne pa neposredno člani. Ti pa že dobro vedo, koliko je Gaitskell vreden.

Vendar je še neka druga ovira, ki se je ne more pustiti ob strani. In to je Morrison. Napovedal je, da bo opustil vsako delovanje v stranki, če ga po tolikem čakanju in zaslužnem udejstvovanju ne izvolijo za predsednika. Tako bi laburistična stranka izgubila poleg Attleeja še eno drugo vplivno in važno osebnost. Zato so nekateri predlagali, naj bi Gaitskell in Bevan umaknila svoji kandidaturi, tako da bi bil za novega voditelja laburistične stranke izvoljen Morrison. Bevan je predlog sprejel. Videl je pač, da sedaj ne more uspeti. Pravilno je preračunal, da bo Morrison v nekaj letih itak moral iti in potem bi Bevan lahko zopet poskusil srečo. Če pa pride na oblast sorazmerno mladi Gaitskell, potem je manj verjetno, da bo stranka še za Bevanovega življenja iskala novega predsednika. Gaitskell, ki je spregledal igro, se seveda upira in vztraja pri svoji kandidaturi. »Times« je celo vedel povedati, naj bi Attlee sam želel, da bi bil njegov naslednik Gaitskell. Tako se tudi v tem vprašanju prepletajo mnogi interesi in odločitev, ki jo bodo britanski laburisti sprejeli, bo zgodovinska in važna.

Rezultati volitev v Avstraliji

V Avstraliji, kjer živi zdaj že veliko Tržačanov in kamor odhaja še več naših rojakov, so bile parlamentarne volitve. Liberalna in agrarna stranka, ki sestavljata sedanjo vladno večino, sta na njih dosegli močno zmago. V novi poslanski zbornici bosta imeli 72 poslanskih mest od skupnih 122. Ministrski predsednik Menzies je dosegel uspeh, s kakršnim se ne more ponašati noben njegov prednik: v vsej zgodovini Avstralije je to prvi ministrski predsednik, ki je že četrtič zaporedoma zmagal. Sigurna in velika vladna večina v poslanski zbornici jamči za dosledno nadaljevanje dosedanje politike, tako, da Avstralija za prihodnjih nekaj let zopet lahko posveti vse svoje sile in skrbi izgrajevanju svojega gospodarstva in utrjevanju svoje blaginje brez skrbi, da bi morebitna sprememba politike znala ovirati izvedbo načrtov.

Sovjetski samougrizi

Moskovski dnevnik »Izvestja« je pred dnevi upravičeval prekinitev repatriacije nemških vojnih ujetnikov z utemeljevanjem, da živi na področju Zahodne Nemčije nad 100 tisoč nekdanjih sovjetskih državljanov in je Adenauerjevi vladi postregel z naslednjo ugotovitvijo: »Sovjetsko ljudstvo z vso pravico pričakuje, da bo Adenauerjeva vlada zaščitila sovjetske državljane, ki jih z izsiljevanji in terorjem zadržujejo zločinski elementi in protisovjetske organizacije ter jim pomagala za povratek v Sovjetijo.« Posebni dopisnik imenovanega lista, Pralnikov, zatrjuje, da zahodnonemška vlada sama zadržuje na svojem ozemlju sovjetske državljane.

Zahodnonemška vlada je na te obtožbe odgovorila, da na njenem področju niso potrebna nikaka dovoljenja za odhod katerega koli bivšega sovjetskega državljana. Število nekdanjih sovjetskih državljanov na njenem ozemlju znaša 13 tisoč 571 oseb in ne 100.000. Vsi ti ljudje so imeli po končani vojni možnost, da odidejo brezplačno domov.

Po tej grenki izkušnji so se sovjetske oblasti odločile, da bodo z repatriacijo nemških vojnih ujetnikov nadaljevale.

Ofenziva prijateljstva v Aziji

Grmenje topovskih pozdravov, s katerimi so v birmanski prestolnici sprejemali Bulganina in Hruščeva, je mnoge prebivalce spomnilo na krvave bitke meščanske vojne iz časov komunistične vstaje v deželi. Vojaki, ki jih je birmanska vlada z brezobzirno energijo pošiljala v krvave borbe proti komunističnim upornikom, so sedaj defilirali prav pred glavnimi aranžerji birmanske komunistične vlade. Med množico, ki je vzklikala prvakoma mednarodnega komunizma, so manjkali prav domači komunisti, ker si še danes ne upajo iz svojih skrivališč v birmanski džungli.

Tako se v vrsti sovjetskih državnih obiskov postavlja eno protislovje za drugim; vsa ta protislovja pa se združujejo v paradoksiji, da neka vlada, ki notranjepolitično z vsemi sredstvi brani demokracijo proti komunizmu, sedaj na zunanjepolitičnem področju ljubimkuje s prav istim komunizmom. Birmanski ministrski predsednik U Nu, pobožen budist in istočasno prepričan marksist, je ob svojem obisku v Moskvi povedal, da spada po njegovem mnenju Sovjetija med azijsko družino narodov. To kasneje nekoliko omiljeno izjavo je U Nu sedaj izpopolnil s tem, da je moskovske goste pozdravil ne samo kot prijatelje, pač pa kot »ljube sorodnike«.

U Nu pa je prav takšen nekomunist kot njegov indijski kolega Nehru. Oba pa sta — kljub svojemu demokratičnemu izpovedovanju — skrajno nezaupljiva do »kapitalističnega« Zahoda in varnostne politike, ki jo ta Zahod zagovarja. To je kompleks nekdanjih kolonialnih narodov, ki ga osvoboditev še ni iztrebila. Pri tem je tragično to, da sta oba slepa in gluha za moderni komunistični imperializem, ki je neprimerno nevarnejši od kapitalistične zavojevalnosti. Ta kratki stik v mišljenju mnogih Azijatov sedaj prvič izkorišča Sovjetija s koncentrirano ofenzivo prijateljstva nasproti vsem nekdanjim kolonialnim narodom, ki jih z nasilnimi revolucijami ni bilo mogoče pridobiti za komunistično stvar. Tam, kjer so Birmi bo Sovjetija n. pr. dobavljala industrijske naprave in poljedelske stroje, in sicer v zameno za birmanski riž, ki so ga nekoč Birmanci s ponosom imenovali »belo zlato«. To »belo zlato« pa leži že nekaj let po birmanskih silosih in plesni. Tito se ga je nekaj usmilil

(Nadaljevanje na 2. strani)

EISENHOWER

III.

Washingtonsko pismo

V črnih mesecih, ki so sledili odločitvi ameriškega senata, da Amerika ne ratificira pariških pogodb, podpisanih l. 1919, odločitvi, ki je nosila v sebi kal druge svetovne vojne, so Wilsonovi sovražniki zatrjevali, da gospa Wilson in njegov zdravnik upravljata Ameriko. Isti problem se ponavlja danes. Predsednik je onesposobljen za redno upravljanje države. Mislili bi, da ga bo avtomatično zamenjal izvoljeni podpredsednik Nixon. Vendar do tega ni prišlo. Iz svoje zdravniške sobe v Denverju Eisenhower še vedno vlada in upravlja najmogočnejšo državo sveta.

Čudovito je, s kako pretirano natančnostjo postavljajo Američani pogoje, ki naj jih izpolni kandidat v zdravstvenem pogledu. Moj prijatelj Marquis Cheld je duhovito ožigosal te pretiranosti v svojem članku v »Washington Poste«. V Fort Knox, kjer je spravljeno državno zlato USA, so se sestali prvaki obeh strank, da določijo, kake kvalifikacije mora imeti bodoči predsedniški kandidat. Star naj bo od 47 do 57 let. Najboljši specialisti Amerike morajo potrditi, da bo njegovo srce vzdržalo silne napore predsedništva. Sposoben mora biti, da rešuje vsa vprašanja svojega naroda in vsega sveta. Stalno mora biti pričujoč v javnosti in ne sme biti brez humorja. Imeti mora lastno družino in pripravljen mora biti, da žrtvuje rodbinski mir javnosti. Predvsem pa mora imeti kožo nosoroga. Najzanimivejša je opazka v pogledu rodbinskega življenja. Kdor lista po ameriških časnikih, bo gotovo neštetokrat naletel na slike znanih politikov, ki so slikani v sredi rodbinskega kroga. Američan želi idealiziranje rodbinskega življenja, čeprav je 25 odstotkov vseh zakonov ločenih. Pri vseh svečanih trenutkih mora biti prisotna vsa rodbina. Že Truman se je odlikoval s svojim vzornim rodbinskim življenjem. Še bolj je pa rodbina Eisenhowerja pravi vzor krščanskega življenja.

Na Lafayette Squareu, nedaleč od Bele hiše je silno skromna cerkvica predsednikov, v katero se skoro vsi predsedniki Amerike zatekali po božje navdahnjenje. Eisenhower si je izbral drugo cerkev, presbiterjansko cerkev na vogalu Connecticut Ave. Prav milo se mi je storilo, ko sem prebiral neko nedeljo po predsednikovi bolezni v cerkveni klopi natančna navodila, kako se naj ravna občinstvo v slučaju predsednikove prisotnosti. Najmogočnejši človek na svetu je tu molil Bogu v sredi malomeščanskih pobožnih Američanov in Američank. Eden izmed anonimnih nožice: triumf demokracije. Nekoliko policistov pred cerkvijo in predsednikov avto - državno zastavo, to so edini znaki njegove prisotnosti.

Američani imajo besedo, ki dobro označuje ogromno breme, ki ga nosi ameriški predsednik: položaj predsednika je »killer«, ta položaj ubija človeka, ki je pozvan, da ga vrši. Poskušajmo oceniti ogromno politično moč ameriškega predsednika. Izvoljen je naravnost od ljudstva, od tolikih milijonov Američaniv in Američank. Ni izvoljen od članov kongresa, odnosno od zakonodajne ustanove, kakor v Franciji, Švici in drugih republikah. To je velikanskega pomena. Tu je izvor njegove čudovite moči. S svojo ogromno avtoriteto tvori protiutež zakonodajni ustanovi, kateri stoji nasproti kakor cravi orjak. Vskladiti to razmerje med orjakom in nekaj sto članskim narodnim zastopstvom je vprašanje neverietne zapletenosti. Pravzaprav stoji predsednik v sredi vrtinca narodnega življenja. On je resnični upravitelj. On je kralj, ali kralj, ki črpa svojo moč iz ljudske volje. Stokrat je močnejši od marionetskih kraljev preteklosti. In vendar ni diktator. Zakonitost demokracije je zavarovana do skrajnosti.

Ko je Amerika nastala, so bile razmere precej enostavne. Pet milijonov Američanov je večinoma živelo na kmetijah. Sam Jefferson je bil v svoji duši kmet, ki ni ljubil mest in njih pokvarjenosti. Ko je bil zunanji minister nove federacije, je imel nekaj pisarjev in je menda vso uradno korespondenco nosil kar v žepu. Pa primerjajmo te idilične čase z današnjo sodobnostjo. Zunanja politika omogoča sodelovanje delavstva s kapitalizmom. Vse to je povezano z upravo medsebojnih razmer sto šestdeset milijonov ljudi z najvišjo ravnijo življenja na svetu, povrh pa še nagnjenje Američanov h kompliciranosti in k mamutskim razsežnostim v vseh stvari. Vse to združeno ustvarja tak kompleks dejavnosti, ki mora onega, ki stoji na vrhu te piramide, izčrpati do skrajnosti. Truman, pravi sin zdravega srednjega stanu, je uspešno premagal vse te neznanske napore. Eisenhower jim je podlegel, čeprav pripada isti socialni razvrstitvi in gotovo ni nastopil svoje življenjske poti s slabšimi fizičnimi pogoji. Slavni časnikar Lippman ima prav, ko napada one, ki so širili skozi vsa leta najugodnejša poročila o predsednikovem zdravju. V resnici pa je bilo njegovo srce nedorasło težavam njegovega položaja. Nepravični so bili tisti, ki so kritizirali njegovo ribarjenje in igranje golfa.

Najbolj zanimivo je dejstvo, da nihče pred Eisenhowerjem ni postavil v Beli hiši na noge tako učinkovitega aparata, ki naj predsednika razbremenjuje. Za gospodarska vprašanja je to zbor najboljših ekonomistov Amerike, Council of Economic Experts, ki budno pazi, da ameriška blaginja ne bi zašla v nevarnost. Tu je Security Council, v katerem so zastopani najvišji činitelji Amerike.

(Konec prihodnjič)

VESTI z GORIŠKEGA

Šestnajst novih članic OZN

Na torkovi seji Varnostnega sveta je Sovjetija s 15 veti od skupnih 16 onemogočila sprejem novih članic v OZN. Glasovanje, ki je bilo rezultat dolgotrajnih kompromisov, je potrdilo v polnem obsegu spletkarske pobude diktatorskih držav, ki hočejo s trmoglavostjo uveljavljati svojo voljo.

Na torkovi seji je namreč zastopnik nacionalistične Kitajske predlagal, naj bi v organizacijo ZN sprejeli tudi Južno Korejo in Vietnam, če so že pripravljeni sprejeti Zunanjo Mongolijo, ki jo je z vsemi sredstvi forsirala Sovjetija. Ta predlog, ki je bil zgolj izraz pravičnosti, saj ne uživa Zunanja Mongolija prav nič več prerogativ od Južne Koreje in Vietnama, je strahovito razburil sovjetsko oblastnost. Tako je na torkovi seji od 16 vetov sovjetski zastopnik kar 15-krat izusitl svoj klasični »njet«.

Na ta način so Sovjeti ponovno torpedinirali pristop novih članic v OZN, kar je izzvalo po vsem svetu opravičljivo razburjenje. Ta nemir pa Sovjetiji gotovo ni bil v korist, kakor je bila doslej navada pri vseh sovjetskih spletkah na mednarodnih zborovanjih. Razburjenje po svetu je Sovjete iztreznilo. Med odklonjenimi državami jih je tudi nekaj takih, katerim bi se Sovjetija v tem trenutku ne hotela zameriti.

Torkova seja ni bila končnoveljavno zaključena, ker je sovjetski delegat nenadoma zahteval novo sklicanje seje Varnostnega sveta za sredo.

Na izredni seji VS v sredo je sovjetski delegat Soboljev sporočil, da njegova vlada umika kandidaturo Zunanje Mongolije, če se umakne tudi kandidatura Japonske. Predlagal je, da naj bi obe kandidaturi prišli na dnevni red na prihodnjem zasedanju glavne skupščine.

Ameriški delegat je predlagal, naj se seznamu Sovjetov priključi tudi Japonska, kar pa je sovjetski delegat s svojim ponovnim vetom odklonil. Za sprejem šestnajstih držav: Albanija, Avstrija, Bolgarija, Ceylon, Finska, Irska, Italija, Jordanija, Kambodža, Laos, Libija, Madžarska, Nepal, Portugalska, Romunija in Španija je glasovalo osem držav članic VS, tri so se vzdržale (ZDA, Belgija in Formoza).

Tako sta ostali izven organizacije Japonska in Zunanja Mongolija. Manjka ob tem trenutku samo še potrditev glavne skupščine, ki pa bo nedvomno sprejem tudi potrdila.

V zadnjem trenutku je sporočil radio da je bila Italija sprejeta v OZN soglasno.

Razkol v vrstah italijanskih liberalcev

Na kongresu italijanske liberalne stranke, ki je začel pretekli petek v Rimu in je trajal vse do ponedeljka, so za predsednika znova izvolili poslanca De Cara. Hkrati so na predlog tajnika Malagodija sprejeli resolucijo, ki se izreka za nadaljnje sodelovanje v vladi. V nedeljo se je udeležil kongresa tudi sedanji minister za zunanje zadeve, Martino. Obžaloval je, da je na kongresu prišlo do razkola in da so bolj levo usmerjeni člani zapustili liberalno stranko in sklenili ustanoviti novo radikalno stranko italijanskih liberalcev. Martino je izključil, da bi politika liberalne stranke zašla na desničarska stranpota.

Preveč desničarska usmerjenost naj bi bila namreč po mnenju izstopivših članov glavni razlog cepitve, ki je vzbudila veliko pozornost tako v Italiji, kakor v zunanjem svetu. Zanjo naj bi bil kriv posebno sedanji generalni tajnik liberalne stranke, Malagodi. Tako vsaj trdi nekdanji generalni tajnik Villabruna. Nova radikalna stranka, ki so jo osnovali dovčerajšnji liberalci, je imela že v nedeljo svoj prvi javni nastop. V zvezi s programatično poslanico, ki so jo izdali v soboto, je Villabruna na njem dejal, da bo nova stranka ostala zvesta demokratičnim idealom in da je izključeno, da bi se vezala s skrajno levico. Neki drugi govornik je poudaril, da se bodo radikali borili proti gospodarsko močnim silam, ki bi si rade zasužnjile italijansko javno življenje.

Dejansko je položaj v osnovi tale: v liberalni stranki so obstali in si ohranili večino ljudje, ki se zavzemajo za liberalne ideale, s katerimi se je liberalizem v XIX stoletju tudi uveljavil: to je predvsem za ideale svobode tako na duhovnem kakor tudi na gospodarskem področju. Iz stranke pa so izstopili tisti, ki mislijo, da to ne zadostuje, ker je treba pristopiti h korenitim socialnim spremembam. Seveda se na ta načelni spor nato vežejo še razni drugi problemi, kakor n. pr. vprašanje sodelovanja v vladi, toda v primerjavi z nakazano načelno razliko so vsi ti problemi samo drugovrstnega pomena. Po izkušnjah, kakršne smo imeli v zadnjih desetletjih priložnost opazovati na Zahodu in v skandinavskih državah, moramo reči, da se narzdi da je bolj sodobno drugo stališče. Blaginja, mir in red, sploh človeka vredno življenje je ostalo ohranjeno samo tam, kjer stare vodilne družbene plasti niso trmoglavo vztrajale pri ohranjevanju starega, ko je čas že dozorel za novo. Pač pa bi novi »radikali« izzvali veliko nesrečo, če bi se pustili posredno ali neposredno vpreči v kakršen koli ljudsko-frontaški voz. Zato je bila izjava Villabrune, da se ne bodo vezali s skrajno levico, zelo umestna.

Med glavnimi osebnostmi, ki zastavljajo jedro nove radikalne stranke, so, poleg že omenjenega Villabrune: nekdanji italijanski veleposlanik v Londonu, Nicolò Carandini, znani veleindustrialec Arrigo Olivetti in dovčerajšnji podpredsednik liberalne stranke Arangio Ruiz.

Nekateri napovedujejo novi stranki veliko bodočnost, ki jo bo nedvomno dosegla, če ji bo uspelo povezati sedaj razcepljeno levico političnega sredine. Drugi pa pravijo, da je nova skupina samo klub izstopivših liberalcev.

Kriza jugoslovanskega ribištva

Dalmatinski ribiči so v tej seziji doživeli pravo katastrofo. Ujeli so za polnih 90 odstotkov rib manj kakor pa so predpisali partijski vseznalci pri zelenih mizah. Jugoslovanska industrija ribjih konserv obratuje trenutno z 20 odstotki zmogljivosti. O vzrokih tako poraznega ribolova poročila molčijo.

Sporazum med Vatikanom in Palestino

V Jeruzalemu sta se palestinska vlada in zastopnik katoliške Cerkve sporazumela glede odškodnine za uničene cerkvene dobrine med arabsko-izraelsko vojno. Odškodninska vsota ni znana. Prav tako sta se obe stranki sporazumeli o povračilu rekviriranih poslopij.

Mons. Antonio Vergani, zastopnik latinskega patriarhata v Jeruzalemu, je izrazil svoje zadovoljstvo nad doseženim sporazumom.

SOCIALNA VPRAŠANJA

Zakon o kmetijskih najemninah

V sredo 7. t. m. je vlada odobrila zakon o kmetijskih najemninah, ki ga je predložil minister za poljedelstvo, Colombo. S tem zakonom, ki ga bosta morala razpravljati in odobriti še poslanska zbornica in senat, bo po petnajstih letih konec izrednega pravnega zapornega poseganja zakonodajalca v zasebne kmetijske pogodbe. Zadeva bo od zdaj naprej imela svoj redni trajni zakon, svojo trajno pravno ureditev.

Kmetijskih najemninskih pogodb je več vrst: najem zemljišča s strani neposrednega obdelovalca; najem s strani zakupnika, ki zemljo nato daje tudi v podnajem ali pa jo obdeluje s pomočjo tuje sile; najem pašnikov; polovinarski zakup in mešani zakup.

Važno je poznati te različne vrste zakupnih pogodb, ker ima v novem zakonu vsaka pogodba posebej nekatera svojevrstna določila.

Časovna veljavnost pogodb

Tako ima zakupna pogodba od strani neposrednega obdelovalca (affitto a coltivatore diretto) šest let veljave; zakupna pogodba s strani najemnika, ki daje zemljo v podnajem (affitto a conduttore) odnosno jo obdeluje (s pomočjo tuje sile), bo veljala pa devet let; zakup pašnikov tri leta, polovinarska pogodba (mezzadria) tri leta in mešana kolonija (colonia parziaria) tudi tri leta.

Najvažnejše določilo tega zakona pa je glede veljavnosti kmetijskih pogodb, da se ob svoji zapadlosti same po sebi obnovijo za isto dobo let, če jih ena ali obe prizadeti stranki pravočasno ne odpovesta, a odpoved je s strani zakupodajalca možna le iz pravičnega vzroka (giusta causa) leto dni pred zapadlostjo same pogodbe.

Na tem svetu pa ni nič večnega in tako niti ne kmetijske pogodbe, ki ugasnejo, če se sporazumno ne obnovijo takole: zakupne pogodbe neposrednemu obdelovalcu po osemnajstih letih; polovinarski zakupi po petnajstih letih; mešani zakupi pa po dvanajstih letih.

Te vrste zakupov so več ali manj pri nas v navadi. Zato naj si kmetje-zakupniki dobro zapomnijo, da je sedaj napočil čas, ko je zapore kmetijskih pogodb konec; da pa jih istočasno gospodar, ki nima utemeljenega vzroka, ne more pognati s kmetije, ker bodo nove pogodbe trajale osemnajst, petnajst in dvajset let.

Pravični razlogi za odpoved pogodbe

Samo po sebi se razume, da je pravičnih razlogov za odpoved kmetijske zakupne pogodbe s strani gospodarjev lahko veliko število, ker ima vsak človek svoje posebnosti v življenju. Zakon pa našteva samo nekatere teh pravičnih razlogov, ki naj pri različnih slučajih veljajo kot pravilo in merilo. Razlogi, ki jih zakon našteva in ki se jih gospodar lahko posluži, so sledeči: znatna kršitev zakupne pogodbe s strani zakupnika glede uspešnega obdelovanja zemlje; neustrezno zadržanje zakupnika, ki ga namen obnovitve pogodbe zahteva; popolna preobnova kmetije; prevzem kmetije v lastno obdelovanje ali pa izročitev kmetije sorodnikom določene stopnje; prevzem v lastno upravljanje kmetije srednje vrste, ki je v denarnem zakupu; odkup kmetije (kjer pa ima zakupnik prednostno pravico odkupa, o je treba spoštovati); če ima zakupnik drugo zemljišče, ki ga lahko obdeluje z lastnimi družinskimi člani; če se izkaže, da zakupnik-polovinar nima več zadostnih družinskih članov za obdelovanje kmetije na razpolago.

To naj bi bili temeljni, pravični razlogi (giuste cause) za odpoved zakupne pogodbe s strani gospodarjev v vmesnem času od njenega sklepa pa do konca veljavnosti, ki sega do osemnajst, petnajst in dvajset let.

V tem so italijanski zakonodajalci storili močan korak naprej v zaščito kmetov-zakupnikov in v pospešitev učinkovitega napredka kmetijstva. Kmet-zakupnik se sedaj zaveda, da ga gospodar ne more do določenega roka pregnati s kmetije, zato se bo s pridom in voljo lotil plodnega dela.

Prednost pri odkupu kmetij

Je pa še eno določilo novega zakona, ki daje kmetom-zakupnikom možnost boljše bodočnosti. To določilo pravi: ko gospodar kmetijo prodaja, jo mora najprej ponuditi zakupniku, ki jo ima, po enakih pogojih, ki jih nudijo drugi kupci.

Vlada meni, da se bodo sčasoma vsi kmetje-zakupniki ali vsaj veliko število teh osamosvojilo, saj obstoja tudi zakon, ki nudi znatne olajšave taks in tudi ugodna denarna posojila pri nastajanju novih malih kmetijskih enot.

Določilo glede zakupnih dajatev

V pogledu zakupnih dajatev določa novi zakon »pravično ceno« (equo canone) glede vseh zakupnih denarnih pogodb tudi v primeru posrednih obdelovalcev (non coltivatori diretti). To »pravično ceno« pa bo z veljavnostjo od treh do treh let določevala posebna provincialna komisija ter bo obvezna tako za stranke, kakor tudi za sodišča.

Glede polovinarskih zakupnih pogodb ostane dajatev pri starem, in sicer 53 odstotkov pridelkov in ostalih koristi kmetije polovinarju, ostalo pa gospodarju.

Tako se kmetom-zakupnikom odpira nova doba znatno boljših življenjskih pogojev; doba, ki jih bo — vsaj upamo — pripeljala do samostojnosti, ki je pravzaprav edini in najboljši pogoj neodvisnega življenja v gospodarskem in duhovnem oziru!

POJASNILO

Z ozirom na članek »To in ono iz Sovodenj«, ki ga je prinesla »Demokracija« štv. 48 od 2. t. m., pojasnjujemo, da zadnji del prvega odstavka tolmačimo takole: *da frontaški glas v goriški kuriji pri nikomur prav nič ne zaleže.*

DAROVI: Gospod Rafael Ovsec iz Jamestowna (Kanada) je daroval SDD 2.000 lir za revne otroke. — Prisrčna hvala!

REPUBLIKINI NA VEČERJI

Beneški »Il Gazzettino« od sobote 10. t. m. poroča pod rubriko goriških vesti:

»Danes ob 9. zvečer bo v gostilni *La Nella* v Tržiču letna pojedina (il rancio annuale) bojevnikov saloške socialne republike. Pojedine se lahko udeležijo bojevniki saloške socialne republike, njihove družine, povratniki in bivše pomočnice ter družine padlih bojevnikov saloške socialne republike. Poleg kneza Valerija Borghese bodo prisotni tudi poslanec Almirante, Carlo Colognatti in sin zlate kolajne Márija Rizzati.«

Odkar se je v Tržiču raznesla vest o večerji bivših bojevnikov Mussolinijeve saloške italijanske socialne republike, je tam zavladalo veliko ogorčenje večine meščanstva in v vodstvih vseh italijanskih strank, ki niso desničarsko usmerjene, ter Združenja partizanov in preganjancev. Pet strank, to je republikanska, demokrščanska, Saragatovi socialisti, komunistična in Nennijeva socialistična ter združenji ANPI in ANPPA so izdale vsaka svojo protestno izjavo zaradi drznosti, ki jo omenjeni bivši bojevniki saloške republike očitujejo. Ne gre za strankarski sestanek političnega značaja, pač pa za pravo obujanje spomina na preteklost v nasprotju z ideali demokracije nove italijanske republike. Prireditelji so s sestankom očitno hoteli izraziti željo, da se nekdanji časi fašistične diktature povrnejo, ker more izzvati vznemirjenje ljudstva in zanašati zmedo v javnosti!

Pritožbam omenjenih strank in združenj se seveda pridružujemo tudi Slovenci in pripominjamo, da predstavlja sklicana večerja bivših bojevnikov saloške Mussolinijeve republike očitno provokacijo, ker ima prav gotovo namen poveličevati ali vsaj opravičevati preteklost, ki je toliko gorja prizadela prav nam Slovencem, pa tudi vsemu italijanskemu prebivalstvu.

Menimo, da bi oblastva morala tako »večerjo« prepovedati, saj so jo bivši bojevniki Mussolinijeve saloške republike priredili v zasebnih prostorih, kjer je dostop javnosti prepovedan.

Dvojna mera

Se posebej močno moramo podčrtati svojo pritožbo, ker so slovenskim fantom-nabornikom prav v Tržiču prepovedali izstaviti slovenski napis na vozu in prepevati slovenske pesmi. Napis in pesmi, ki jih fašizem ni trpel in ki jih demokracija po vsej upravičenosti mora ne le dovoljevati, pač pa po 6. členu ustave tudi ščititi.

Saloška Mussolinijeva republika je naganjala proti ljudstvu svoje »črne brigade«, ki so divjale in neusmiljeno klale, požigale in plenile. Proti divjanju Mussolinijevih bojevnikov in njihovih nemških zaveznikov so se upravičeno in uspešno bili posavili po robu tudi slovenski partizani z Doline Nadiže.

Prisiljeni smo izjaviti, da se nam ne zdi samo goli slučaj, da tiste partizane danes sodno preganjajo, fašistom pa dovoljujejo slavnostne letne večerje!...

Če pojde tako naprej, bodo v nekaj letih postavljali spomenike Mussoliniju in njegovim pomočnikom!

Tu ne gre več za demokracijo, katere ustavna določila bi morala veljati za vse državljane, ampak za pravo, pravcato poudarjanje veljavnosti bivše saloške Mussolinijeve republike in fašizma, ki jo ustava prepoveduje in obsoja!

„Osservatore Romano" potrjuje papeževo vizijo

Uradno vatikansko glasilo »Osservatore Romano« potrjuje v daljšem članku v svobodni izjavi, da se je Kristus prikazal papežu za časa njegove bolezni pred letom dni. List izjavlja, da je vse podrobnosti izvedel od zanesljivega sodelavca, ki je v tem času obiskoval papeža Pija XII. Te podrobnosti pa naj bi objavili šele po smrti sodelavca. Zaradi indiskrecije pa so predčasno prišle na dan.

Kakor sedaj poroča sodelavec, je 2. decembra lansko leto okrog devete ure vstopil v sobo sv. očeta. Ta je namesto odzdrava dejal: »Danes zjutraj sem videl Gospoda!« Papež je dodal, da je prejšnji večer zaslišal jasen glas, ki mu je nedvoumno naznanil, da bo doživel vizijo.

Naslednje jutro, 3. decembra 1954, se mu je pri besedah jutranje molitve »duša Kristusova pokliči me ob uri smrti« prikazal Kristus in obstal ob njegovi postelji. Papež je pripovedoval, da je v tem trenutku mislil na besede evangelija sv. Janeza: »Gospod je tu in te kliče«, in je zato takoj pristavil besede molitve: »In mi zapovedal priti k tebi.« Kakor poroča sodelavec glasila »Osservatore Romano«, mu je vse to pripovedoval sv. oče po popolni svežosti duha. Kljub stalni oskrbi visokega bolnika ni bilo ob času vizije nikogar drugega v sobi. Le v sosedni sobi je bilo nekaj oseb.

»Osservatore Romano« zaključuje svoje poročilo z naslednjimi besedami: »To je vse, pomeni pa mnogo za tiste, ki poznajo pota Gospodova in ki poznajo zgodovino Cerkve in se zavedajo, da taki dokazi božje milosti niso določeni zato, da bi zadovoljevali nestrpnost in radovednost, pač pa služijo za krepitev vere pravičnih, za krepitev vere mlačnežev in vzbujanje hrepenenja pri tistih, ki so se veri odtujili.«

Objava v uradnem glasilu Vatikana je bila nujna že zaradi prahu, ki so ga dvignili v tej zvezi komunisti prav tako kot številnih senzacij željni časnikarski glasniki.

IZ SLOVENIJE

TOVARNA LIKERJEV V AJDOVSCINI

V Ajdovščini na Vipavskem deluje že deset let sadnolikerska tovarna, ki je zrastla iz male privatne likerske tovarne. Sedaj zaposluje nad tri sto delavcev, ki s pomočjo sodobnih strojev proizvajajo različne produkte: marmelado, kompote, likerje, sadno pulpo in podobno. Ves letošnji pridelek — 5000 ton proizvodov — so že razprodali, večji del na domačem trgu, deloma pa tudi v tujino: v ZDA, Švico, Nemčijo, Rusijo in Avstrijo.

Ta tovarna si je zastavila še drugo nalogo poleg svoje specifične — predelavo sadja. Preusmeriti namreč namerava celotno kmetijstvo na Primorskem ali pa vsaj na Vipavskem in v bližini. Kmete skuša prepričati, da bi gojili paradižnike namesto koruze ali celo grozdja kar je bajé donosnejše!...

TOVARNA CASOPISNEGA PAPIRJA V VIDMU

Kakor smo že poročali v začetku oktobra so slovesno otvorili novo novo tovarno časopisnega papirja v Vidmu. Ta tovarna bo krila vso domačo uporabo papirja in bo tudi izvažala preko 10 tisoč ton roto-papirja.

Tovarna je stala okrog 4 milijarde in pol dinarjev.

NA REKI MEDICINSKA FAKULTETA

Zagrebška univerza je odprla na Reki oddelek medicinske fakultete. Pouk se je že pričel v začetku novembra. Poleg teoretičnih medicinskih ved bodo uvedli tudi prakso.

FILM O NIKOLI TESLI

Za stoletnico rojstva velikega hrvatskega fizika bodo v Zagrebu prihodnje leto snemali film o življenju in delu Tesle.

Ofenziva prijateljstva v Aziji

(Nadaljevanje s 1. strani)

lansko leto, ko je »daroval« Birmi za eno brigado orožja. »Belo zlato« ne najde na svetovnih ržiščih odjemalcev. Indija se je Birme lansko leto usmilila in kupila milijon ton riža, čeravno spričo lastne bogate žetve ni potrebovala. Prijateljstvo Birme si sedaj kupuje Sovjetija z »belim zlatom«, ker misli, da bodo z rižem potovale v Moskvo tudi simpatije in zaupljivosti Birmancev. Boljševiški kapital »dobre volje« bo kremeljski mednarodni politiki donašal visoke obresti, ki jih Birmanci gotovo ne bodo plačevali zgolj z »belim zlatom«, pač pa jih bo Moskva poskušala vnovčiti v politični veljavi.

ŠPORTNI DROBIŽ

Trenerji nogometnih moštev so navadno hude žrtve poklica. Nogometaši zbole, zaradi tega enajstorica zaigra slabo, kriv pa je vedno in edino trener. Da bi jim vsaj delno osladili poklic, so tudi v Italiji ustanovili posebno nagrado za trenerje. Kot pri filmskih zvezdah bo tudi ta nagrada nosila ime Oscar. O razdelitvi bo odločal poseben odbor, nagrajeni pa bodo trenerji vseh kategorij, od prve lige do pokrajinskih tekmovanj.

• • •

V avstralski državi Victoria obstoja zakon, ki prepoveduje kupovanje, nošenje in prodajanje revolverjev. Zaradi tega zakona so nastale težave za olimpijske udeležence. O stvari je razpravljal avstralski parlament in po dolgi debati sklenil, da bo lahko načelnik policije izdal udeležencem strelskih tekmovanj na olimpijskih igrah posebno dovolienje, veljavno za ves čas iger. Prireditelji olimpiade so se oddahnili. Bali so se namreč, da bo izvedba tekmovanja onemogočena, če bi zakonodajalec pokazali pri pištolah trmoglavost kot pri uvozu konj olimpijskih tekmovalcev.

• • •

Prihodnje leto bo prišlo do nadvse zanimivega avtomobilskega dvoboja. V Monzi se bodo sestali najboljši ameriški in italijanski šoferji na strojih domače proizvodnje. Srečanje bodo priredili meseca junija ali avgusta. Američani se pritožujejo edino nad nizkimi nagradami. 20 milijonov lir je po njih mnenju le desetinka vsote, ki jo lahko nabere zmagovalec v Indianapolisu.

• • •

Jugoslovanska atletika napreduje, vendar počasneje kot drugje v svetu. V letošnjem letu so n. pr. Jugoslavijo prehitele Poljska, Romunija in Bolgarija. V teh treh državah je šport donosen poklic, kar se nujno odraža tudi na dvigu kakovosti. Jugoslovanska atletika je pred časom opustila forsiranje prvakov in začela delo v širino, ki je na vsak način bolj koristno, a se rezultati pokažejo šele po daljšem razdobju. Na letošnjih evropskih lestvicah je Longer na progi 110 metrov ez ovire tretji v Evropi (čas 14.3), Marjanović je četrti v skoku v višino (203 cm), medtem ko je v metu kladiva Račič nedavno postavil osmi evropski rezultat (60.28 m). V letošnji jugoslovanski atletski sezoni so mlajši tekmovalci prvič uspešno nadomestili staro gardo.

Tovarna pohištva
PRINČIČ
Tel. 32 KRMIN Cormons

AVTOTAKSI
MARKO KOVAČIČ
GORICA - Via A. Manzoni 16 - Tel. 2244
Se priporoča za prevoz potnikov v Jugoslavijo

Sodoma in Gomora

Kakšno je danes življenje v Sodomi? To ni šaljivo vprašanje; kajti Sodoma je, 4000 do 5000 let potem, »ko je Gospod dežil nad Sodomo in Gomoro žveplo in ogenj iz neba«, zopet vstala. Lot je takrat bežal iz Sodome vzdolž obale Mrtvega morja. Od tedaj je dežela ostala neobljudena. Danes se lahko popeljemo z avtomobilom po najzanimivejši cesti čez puščavsko pogorje v samo deželo. Samo nekaj se ni spremenilo: Sodoma leži še vedno v vrelem kotlu 400 metrov pod morsko površino. To je najnižje mesto na našem planetu, kjer živijo ljudje.

Popotnika, ki danes prihaja v Sodomo, ne »obsujejo moški iz mesta, m o š k i s o d o m s k i, deček in starci, vse ljudstvo iz vsega obmestja«, pač pa mu stopi nasproti stražnik z avtomatično puško in mu - vso strogostjo pregleduje dovolilnico. Tu nihče ne kaže posebnega zanimanja za tujca, ker nihče nima časa. Delavci iz nad štiridesetih dežel sveta so zaposleni v solnati puščavi ob Mrtvem morju s pridobivanjem umetnih gnojil.

Kakor za časa Lotove žene, je dežela tudi danes povsem mrtva. Se vedno so tu nepregledne množine vode, ki daje pod prsti občutek oljnate tekočine zaradi izredno visokega odstotka soli (22 od sto) in v katerih nobeno živo bitje ne preživi več kot eno minuto časa. Se vedno je puščavsko gorovje, ki obdaja kotel, bolj podobno pokrajini na luni kakor pa na naši zemlji. Skalovje ob morju je kljub ogromnemu tropskemu deževju golo in pusto kako ob Lotovih časih.

Zgoraj nad barakami delavcev stoji nesrečni človeški postavi podoben steber iz soli: Lotova žena — »In žena njegova, gredoča za njim, se je ozrla nazaj in postala je solnat steber.« Če nadaljujemo pot dva kilometra ob obali proti severu, srečamo drugo Lotovo ženo. Tudi ta strmi na Mrtvo morje. Dva delavca bi lahko oskrbovala od tu vso deželo s soljo. Vse ogromne gmote so sama sol. V en kilometer dolgem predoru lahko obiskovalec kjer koli odlomi košček kamenine, vedno je to le sol. Mnogokrat je sol močno onesnažena, prav tako pa leži po veliki skladi kristalnih blokov kot v pravljičnem svetu XX. stoletja. To je tudi edino mesto sveta, kjer - naravnim sončnim obsevanjem pridobivajo pepeliko. To je najnižje ležeča tovarna sveta, najvažnejše težko industrijsko središče države Izrael. Sodomo so prav zato spremenili v orjaški laboratorij. Za tovarniškimi napravami je 20 kvadr. kilometrov umetnih jezer, v katera neprestano črpajo iz Mrtvega morja vodo za izhlapevanje. Kot sneg beli ostanek, *carnallit*, čistijo v 12 metrov globokih čistilnicah, nato sušijo in spreminjajo v pepeliko. Z velikimi kamioni prevažajo pepeliko v Haifo. Na leto pridobijo do 150.000 ton umetnih gnojil iz teste Sodome, katero sta nekoč Abraham in njegov brat Lot z gnusom v srcu zapustila. Takrat seveda še niso imeli ljudje razumevanja za umetna gnojila in tudi še za razne druge dobrine, ki jih daje Mrtvo morje: brom, magnezij in za fabrikacijo televizijskih cevi izredno važni rubidij.

Kako živijo delavci? Ob vročih dneh med 40 do 50 stopinj C prejemajo večje količine tablet soli kakor pa navadno, zato da nadomestijo izgube soli v organizmu zaradi potenja. Popijejo pa po 8 do 12 litrov vročega čaja dnevno. Največja nadloga pa so komarji. Tako živijo danes ljudje v Sodomi in Gomori.

Ne samo tako. Od časa do časa zagrmijo s te ali one strani topovi in zaregljajo strojnice. Mir je stalno na tehtnici.

Deset nasvetov za obdarovanje

1) Darila naj bodo vedno izraz simpatije in ne nadležna, konvencionalna izmenjava blaga. Darujte s srcem!

2) Ne nakupujte daril zadnji dan! Izbirki so peč izbirki.

3) Darilo naj bo stanu darovalca in obdarjenca primerno. Darilo ne sme v nobenem slučaju osramotiti prejemnika. Obdarovanje je stvar takta in dobrega okusa.

4) Darilo naj bo uporabno! Če ima prijateljica dvanajst ovratnih, ji na darilno mizo ne bomo položili še trinajsto ruto. Če oče kadi Dianos, potem ga ne obdarujte z »Astorio«!

5) Darila pa naj ne bodo zgolj praktična! Rokavice in copate so pozimi važne in potrebne, če zraven položimo še kako cvetko, bonbone ali cigarete, bo veselje še večje.

6) Ne darujte neokusne vaze, ki ste jo prejeli za poroko! Bolje je, če vam ob neki hoteni priložnosti zdrkne na tla; tako se je iznebite za vselej. Zakaj naj neokusni zmazek razžali še enega človeka?

7) Darujte s fantazijo, s fantazijo srca, s katero vas je obdaril Bog!

8) Pakovanje je obleka, s katero opremite darilo. Obleka dela človeka! Sele okusno pakovanje daje predmetu pečat darila.

9) Ne mislite pri obdarovanju zgolj na svoje najbližje in na nekaj prijateljev, pač pa morda tudi na kako osamljeno bitje, ki je neprimerno bolj potrebno neznatne pozornosti, kakor pa vaše neposredno okolje!

10) Bodite z obdarovanjem — dobre volje — naravnost razkošni! Zato se pred praznikom pošteno naspite in ne preobložite se z delom do zadnjega trenutka! Pomnite: važnejši od bleska parketov, je blesk srečnih in zadovoljnih oči!

Slovenska prosvetna matica in pevsko društvo »A. Tance« iz Nabrežine priredita v nedeljo, dne 18. decembra 1955 v nabrežinski kino dvorani z začetkom ob 16. uri

Gregorčičevo proslavo

Nastopajo: mešani pevski zbor »Avgust Tance« z umetnimi in narodnimi pesmimi pod vodstvom g. Stanka Maliča; tercet »Metuljčeka« iz Rojana. — Na sporedu so tudi recitacije in solospevi. — Glasbene točke bo izvajal violinist K. Sancin ob klavirski spremljavi prof. Márija Sancina.

Pridite in pripeljite tudi svoje prijatelje!

ISLANDIJA - letalsko oporišče

Ceprav šteje atlantski otok Islandija komaj 150.000 prebivalcev, uživa izredno strategično važnost. Nevidni kažipot bi nam to pomembnost kaj hitro pojasnil: na Groenlandijo je 200 milj, v Veliko Britanijo 600 milj, v Moskvo 2280 milj in v Združene države 2810 milj. Tako je mlada republika nekaka prestopna postaja letalskega prometa med Evropo in Ameriko.

Takoj po nasilni nacistični zasedbi Danske in Norveške so otok zasedli Britanci, da bi prehiteli Hitlerja. Kasneje so letalsko oporišče na Islandiji prevzeli Američani, ki so ga začasno tudi zapustili. Leta 1951 pa so se vrnili kot jamstveniki Atlantske obrambne zveze. Njihovo oporišče Keflavik predstavlja pod skupno ameriško-islandsko upravo največje letališče v Evropi. Poleg tega pa razpolaga islandska republika še z lastnim manjšim letališčem v Reykjaviku. Islandija vzdržuje dve letalski progi, ki zavzemata čedalje večji obseg. V glavnem pa služita domačemu notranjemu prometu. Tako so se Islandci povzpeli s konjskega sedla naravnost na letalo. Železnic na otoku ne poznajo, pozimi so vse glavne ceste neprehodne in tako je letalo za islandsko ljudstvo prevozno sredstvo. V resnici odpade na glavo prebivalstva največ ur letenja na svetu.

Prav tako kakor na Danskem in Norveškem je bila tudi na Islandiji ogromna večina parlamenta za pristop v NATO. Prav tako pa so se tudi tu pojavile težnje proti tujim oporiščem že v mirnih časih. Znano je, da je Islandija mlada država, ki je šele l. 1918 dosegla neodvisnost. Zato so tu narodnostne občutljivosti še prav posebno razdražljive. Medtem pa, ko je Norveška lahko odklonila vojaška oporišča na svojem ozemlju, Danska pa se je omejila na prepustitev na Groenlandiji, Islandija take možnosti ni imela. Dežela nima niti lastne armade, niti ne pozna vojaške obveznosti.

Na drugi strani pa prinaša letalsko oporišče državi nad 220 milijonov kron dohodkov, to je na vsakega prebivalca 1419 kron. Dežela v glavnem izvaža ribe in nekaj poljskih pridelkov, kljub temu je življenjska raven prebivalstva najvišja v Evropi.

Komunistov je v deželi okrog 17 odstotkov. Ta odstotek je že deset let enak. Čeprav Sovjeti ne štedijo s propagandnimi sredstvi.

Nadloge s hijenami

V zadnjih šestih mesecih so krdela hijen že šestič napadla nanovo zgrajeno klavnico v južnoafriškem mestecu Ookiep. Lisaste hijene, ki se v glavnem preživljajo z mrhovino, so se po nekaterih predelih Južne Afrike izredno razmnožile. V klavnici v Ookiepu koljejo govedo in prašiče za tovarne mesnih konserv. Krdela je privabil duh po krvi. Ob belem dnevu so krdela pod vodstvom posebno krepke živali vdrla po ulicah naravnost proti klavnici. Šele močan ogenj pušk in revolverjev z oken hiš je krdela zavrnil. Južnoafriška vlada je poslala dva helikopterja, ki sta bežeče tolpe odgnala v hribe in džunglo. Do večera so domačini nabrali 245 trupel hijen.

Na ta najnovejši napad golazni so bili prebivalci že nekoliko pripravljeni. Popolnoma pa jih je presenetil prvi napad v letošnji spomladi. Takrat je južnoafriški lovec na veliko divjad opozoril mestne oblasti, da se v okolici mesta in po hribih Nama zbirajo hijene v močna krdela in da so se živali iz neznanih vzrokov premikala proti Ookiepu.

Le nekaj dni po tej novici so pričeli prvi napadi na otroke. Proti večeru je pridrvelo kakih 300 živali v mesto in jo ucvrlo naravnost proti klavnici. Osebje klavnice se je še v zadnjem trenutku zabarikadiralo. Hijene so požrle cele volovske četrti. Posamezni streli osebja jih pri tem niso prav nič motili. Sele proti jutru je krdelo odšlo.

Nočni napadi na klavnico so postajali čedalje predrznejši. Visoke žične ograje in barikade niso nič zalegle. Živali so napadale ljudi, ki so se jim postavili po robu. Do zadnjega napada je bilo ubitih 12 žensk, 14 otrok in 5 moških. Ob četrtem napadu so hijene vdrle v mestece v opoldanskih urah in požrle 38 volov ter 72 prašičev. Ostanke so vsekakor takoj sežgali iz zdravstvenih opreznosti.

Trajalo je mesec, predno je dospela pomoč iz Kapskega mesta. Tudi ko so po petem množičnem napadu priredili lovski pogon na hijene, pri čemer je padlo 432 živali, se mrcine niso prestrašile. Veter jim je stalno prinašal v nosove sladke vonje po krvi zaklane živine in jih spodbujal na ponovne obiske klavnice. Vodilne živali so zbrale v čredo nad tisoč lisastih hijen. Že v zgodnjih jutranjih urah je krdelo v drncu odhitelo proti zapeljivi klavnici.

Crnski deček Jašu se je igral na cesti, ko sta ga nenadoma od zadaj napadli dve hijeni. Tokrat pa sta pravočasno prasnila dva strela in obe hijeni sta obležali. Otroci so zakričali na poplah in spravili na noge vse meščane. To je bil šesti množični napad. Prebivalci se nadejajo, da bo zadnji letalski napad na hijene preprečil nadaljnje napade.

Danes stojijo pred klavnico do zob oboroženi stražniki. Na razpolago so jim oblasti dale celo strojnice. Kljub temu se oblasti ukvarjajo z mislijo, da bi klavnico premestili na varnejše mesto.

OD TU IN TAM

Svetovni rekord v hitrem britju je dosegel newjorški brivec Luigi Bochetto, po rodu Italijan, ki je na javni tekmi, katero je priredil list »Daily Mirror«, dovršeno obril nekega urednika tega lista v 17 sekundah. Za to odlično storitev so ga nagradili z zlato britvijo.

* * *

Na letališču Coxcyde na belgijski obali je naprodaj 25 lovskih letal »Spitfire«, od katerih je nekaj popolnoma novih. Prav tako je tam naprodaj tudi 33 letalskih propelerjev in 20 letalskih motorjev. Letala so zastarela in za belgijsko vojaško letalstvo neuporabna. Motorji, ki so jih angleške tovarne dobavile pred letom dni, so še v originalnih zabojih.

* * *

Po petih tednih so odkrili v Južnem morju pogrešano ribiško ladjo »Joyita« v bližini otočja Fidži. Kakor je sporočil kapitan ladje »Tuvalu« v svoji radijski brzojavki, je s pogrešane ladje izginil dimnik in del naprav na krovu. Od 25 mož posadke in potnikov ni nobenega sledu. Na krovu razpeto jadro pa dokazuje, da so bili tudi po nesreči na ladji še ljudje. Na krovu »Joyite« je bilo tudi šest Evropejcev.

* * *

Obalni ribiči iz Nieuweporta v Belgiji so v svoje mreže ujeli sidro, težko 3000 kg in dolgo 8 metrov. Strokovnjaki smatrajo, da je sidro pripadalo neznani veliki ladji v začetku XVI. stoletja. Tako težkega sidra še niso doslej potegnili na površje.

SLOV. PROSVETNA MATICA v TRSTU

priredi v s r e d o 28. t. m. ob 8.30 zvečer (in ne, kot javljeno, v torek 20. t. m. zaradi smrtnega slučaja) v ulici Machiavelli 22-II svoj

I. KONCERT KOMORNE GLASBE

ob sodelovanju violinista g. prof. KARLA SANCINA in pianistke gospe prof. MIRCE SANCINOVE.

Začetek točno ob 8.30 zvečer. Vabljeni člani in prijatelji glasbene umetnosti!

Jugoslavija pred kongresom

Zaključujemo z razgovori pred ameriškim kongresom v odnosih ameriških parlamentarcev in politikov do Titove Jugoslavije. Na vrsti so razni govorniki.

VII.

Poslanka, gospa Folton: »Dovolite mi, da vam povem, da gre tukaj za nekaj več kakor pa izključno za zunanjepolitična vprašanja. Mislim namreč na dejstvo, ki smo ga tukaj med zaslišanjem večkrat slišali, da zdaj kmetje v Jugoslaviji zopet sami svobodno obdelujejo svoje kmetije. To je močan razlog za to, da je to, kar smo do zdaj storili, imelo dobre posledice.«

Stassen: »Rad bi poudaril tukaj, da je razprava, ki je v teku, izredno pomembna. Sodim, da bi bila tragična zmota, če bi poslanska zbornica na predlog tega odbora brisala Jugoslavijo iz spiska držav, deležnih naše pomoči. Dovolite mi, da postavim neko predpostavko in jo logično izpeljem do zaključka. Zna se zgoditi, da bo najpomembnejša dividenda, ki jo bomo dobili iz našega programa o vzajemni pomoči, dozorela vprav v Jugoslaviji. Zakaj to trdim? Naš največji sovražnik je komunizem pod vodstvom Kremlja. Doslej je bil Kremelj monolična centralna zgradba surove sile in vsaka stranpot se je smatrala za smrtni greh. Z brezobzirnimi čistkami od vrha do tal se jim je posrečilo, da so ohranili to središče svoje moči in ga obdali z najmodernejšo atomsko orožarno. Postali so nevarni za ves svobodni svet. Uspeh ameriškega programa v Jugoslaviji, neokrnjena neodvisnost Tita, negotovost, kaj lahko iz tega sledi za varnost njihovih mejá, francosko-nemški sporazum, nanašajoč se na zapadno obrambno zvezo, so nagnali vrhovne poglavarje Sovjetske zveze, da so romali v Jugoslavijo in da se poklonijo šefu tiste jugoslovanske vlade, s katero so Amerikanci vsa ta leta sodelovali. Sovjetski režim je izkazal najvišjo čast in spoštovanje največjemu komunističnemu krivovercu. Vprašam vas kako bo to učinkovalo za železno zaveso? Kako bo to učinkovalo v Bolgariji, Romuniji, Ukrajini in na Poljskem? Nikdo ne more tega prerokovati. Toda to dejanje je sprostilo sile, ki - nasprotne monolitnemu kremeljskemu režimu. In to je izredno važno! Priznam, da bodo morda mogli ukrotiti sile, ki jih je njihov ponižni obisk pri Titu sprostil. Sodim, da ne bo tako lahek posel. Nimam pa tako dobre kristalne krogle, ki bi to mogla razodeti. Toda eno mi je jasno iz vsega, kar mi je znano o komunističnem sistemu, njegovih naporih, da ohrani svojo monolitnost, in o tem, da je vprav to njihovo monolitno središče največji izvor njihove moči in nevarnosti za svobodni svet, namreč, da so sprožili sile, ki jim znajo delati velike neprijetnosti v notranjosti njihovega ozemlja. Njihovo popuščanje v avstrijskem vprašanju je že prvi znak. Njihova vojska se umika iz Avstrije, kakor nam je povedal državni tajnik. Kakšen pomen bo imelo to v sosednih državah, ki so še vedno zasedene od Rdeče vojske? Zato pravim: Dokler bodo Tito in njegova vlada kazali, da hočejo ostati neodvisni in dokler nam bodo zatrjevali, da hočejo ostati prijatelji Združenih držav, tako dolgo je v interesu Združenih držav, da te politike ne spreminjamo, čeprav Jugoslavija normalizira svoje odnošaje s Sovjetsko zvezo. Ta program ni žel uspehov samo na področju, ki sem ga pravkar omenil, ampak tudi v notranjosti Jugoslavije same, kjer se vse razvija v smeri večje verske svobode, večje svobode za kmeta in večje svobode za trgovca. Tako torej lahko pokažemo na ugodne razvoje v notranjosti Jugoslavije in na svetovnem pozorišču. Zakaj naj bi torej motili to uspešno sodelovanje z ukinitvijo pomoči, ki jo dajemo Jugoslaviji?«

Judd: »Priznam, da mora biti cilj naše zunanje politike, da slabimo in razkrajamo sovjetski blok, kakor je tudi njihov prvi cilj, da izolirajo in rušijo Združene države. O tem ni treba govoriti. Vprašanje pa je, katera pot je najboljša, da jih slabimo in razkrajamo. Ali dajim pomagamo, ali da jih stalno držimo pod pritiskom? Sodim, da bodo Sovjeti samo, ako jih stalno držimo v škripcih, potegnili svojo vojsko iz satelitskih držav in Vzhodne Nemčije pod pogojem, da se tudi mi Američani umaknemo nazaj na svoje meje. Prekleto težko bo parirati takšno dramatično ponudbo, ki nosi na zunaj vse znake miroljubnosti, a bo v resnici njihova največja zmaga.«

Burleson: »Ali mislite pri tem tudi na Balkansko zvezo med Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo?«

Judd: »To ni nobena zveza. Tito ni prevzel nobenih obvez, da mu priskoči na pomoč.«

Burleson: »Skušnjave je res velika. Moram pa vprašati našega dragega prijatelja dr. Judda, če ni morda njegovo protititovsko stališče v zvezi z neko najnovejšo izjavo, da je treba tudi Formozo dati rdeči Kitajski in Kitajsko sprejeti med Združene narode?«

Judd: »Svoje mišljenje o Titu sem povedal že neštetokrat tudi pred tem odborom.«

Predsed. odbora Richards: »Dragi doktor, dovolite mi sledečo pripombo: Danes klije mir v polnem cvetju po vsej zemlji. Strinjam se z guvernerjem Stassenom, da živimo v kritični dobi, odkar smo začeli borbo proti komunizmu. Kar bomo danes dobrega ali slabega ukrenili, bo moglo imeti daljnosežne posledice za ves svet, morda za celo stoletje v bodočnosti. Povsod lahko opazujemo dokaze, kaj smo dosegli s programom dajanja pomoči. Bilo bi res tragično, če bi zdaj zaradi predsodkov proti eni državi začeli pešati v svojih naporih, kajti prepričan sem, da bomo bitko dobili, ako bomo mi in vsi naši zavezniki na tej poti vztrajali. Potrebna nam je predvsem potrpežljivost. Na žalost je ameriško ljudstvo nikoli ni imelo v izobilju. To je vse, kar sem hotel povedati.«

POD ČRTO

PRESENETLJIVO DARILO

Marička je prodajalka v neki trgaški trgovini za moško modo. Marička je zelo lepo dekle in ne neumno. Je pa Marička še kar redrzna, zato tudi dolgo ne zdrži v nobeni trgovini. Zdi se mi, da tudi tu ne bo dolgo vztrajala. Menda v mestu ni trgovine, kjer bi Marička že ne bila zaposlena in kjer je ne bi tudi že postavili na cesto.

Pred božičnimi prazniki je bila zaposlena nekje v središču mesta. Nakupovalke so se kar drenjale. Izbirale so kravate, šale, naramnice, puloverje, rokavice. Nakupovalke pa se tako hitro ne odločijo za nakup. O ne. Se dolgo ne. Izbirajo, tipajo, preizkušajo, računajo, zmrdavajo, kritizirajo in se tudi obregajo. To ni nič nenavadnega, to je v navadi po vsem svetu, razen na oni strani železne zavese.

Za Maričko pa to niso navade, pač pa gole razvade. Marička je temperamentno dekle. Pri njej je vse tempo, saj je redna obiskovalka nogometnih tekem. Avt, avt. Kupiš ali ne kupiš. Če pa kupiš, potem z atomsko hitrostjo....

»Rada bi kupila nekaj primernega mojemu možu za Božič,« je pred kratkim nagovorila Maričko elegantna dama v perzijanskem kožuhu, »kaj bi mi lepega svetovali, gospodična?«

»Prosim,« se je nasmehnila Marička in zmitraljirala: »Svilene kravate, safianaste rokavice, najfinejše naramnice, filanka nogavice, platnene robčke, orlonske srajce, kašmirske puloverje....«

»Oh ne,« je vzdihovala dama, »prvič je vse to strahovito drago, in drugič bi moralo biti darilo pravo persenečenje.«

»Presenečenje?« je zblebetala Marička.

»Seveda,« je pokimala perzijanka. »Ampak presenečenje bi moralo biti poceni kajti, ljubi otrok, vedeti morate, da so presenečenja, ki zelo malo stanejo — najlepša presenečenja.«

»Ampak, ljuba gospa,« je dejala Marička (nekaj trenutkov, predno so jo zopet treščili na cesto), »potem se postavite za vrata, ko prihaja vaš mož domov in zakričite: Strah!«

R. H.

Preganjanje dolgočasja

V brzovlaku iz Benetk proti Trstu sta sedela dva Slovenca. Na videz sta se poznala iz kavarne. »Dolgočasna vožnja,« je dejal prvi. »Kaj bi vrgla briškolo?«

Drugi je dvignil roki. »Ne igram že tri leta in sovražim vse tiste zapravljivce časa in denarja ki ure in ure posedajo pri kvartanju.«

»Morda imate prav, vendar se mi zdi, da bi bilo življenje brez igranja dolgočasno, saj je prav dolgočasje iznašlo raznovrstne igre.«

»Je že mogoče, mislim pa, da se delovni človek ne bi smel nikoli dolgočasiti. Priznavam potrebo po razvedrilu — in tega danes v resnici nikomur ne primanjkuje. Knjige, gledališča, kavarne, kinematografi, časniki, družba; vse to in še marsikaj drugega nudi dovolj priložnosti za preganjanje dolgočasja. V ostalem pa igra gotovo človeka ne pripelje do uspeha, pač pa premišljevanje. Če bi mi predlagali kako miselno uganko ali računski problem, bi bil takoj pripravljen.«

»Izvrstno,« je menil prvi. »Matematika je moja posebnost, ki me je naučil znani profesor, ki je pred kratkim zapustil Trst. Predlagam, da si drug drugemu zastavljava naloge, in kdor naloge ne reši, plača drugemu 100 lir.«

Drugi potnik je malo namrdnil obraz, nekaj premišljeval, nato pa tudi že odgovoril: »Velja. Vendar, ker ste skoraj poklicni računar in me zato gotovo prekašate, predlagam, da mi za nerešeno uganko, ki vam jo jaz zastavim, plačate 100 lir, za problem pa, ki mi ga boste vi zastavili in ga jaz ne bom rešil, vam pa plačam le 50 lir.«

»Tudi prav,« se je zasmejal računar, »kar pričnite!«

Drugi potnik je pričel: »Moj znanec in vaš profesor je v Združenih državah prihranil že 234.000 dolarjev, n. Toto je zadel 35,168.400 lir, na konjskih stavah v Londonu 16 tisoč 784 šterlin, v Kopenhagnu a je našel na cesti listnico, v kateri je bilo 345 danskih in 345 švedskih kron. Profesor je ves ta denar zamenjal v švicarske franke po dnevnem tečaju in naložil celotni izkupiček v banki po 3 in pol od sto obresti. Denar je bil naložen točno 111 dni. Na sto enajsti dan mu je banka sporočila, da znaša njegovo imetje v banki točno 1 milijon in pol švicarskih frankov. Koliko švicarskih frankov je imel v banki, predno je položil izkupičke dolarjev, lir, šterlin in kron?«

Računar si je sproti zapisoval podatke in pričel računati. Brskal je po tečajnici denvnika, ki ga je imel v žepu, računal, preračunal in se potil. Vlak se je ustavil in vozil. V Tržiču je izpil dve črni kavi, v Nabrežini je vtaknil v usta dve tableti kofeina. V Barkovljah je odprl listnico in pomolil sopotniku pod nos dva bankovca po 50 lir. »Naloge nisem rešil,« je dejal.

Sopotnik je spravil en bankovec v žep, drugega pa je vrnil računarju: »Jaz tudi ne.«

POVELJNIK

(Grigorij Lakin)

Na dvorišču jetnišnice Tula so se drenjali ljudje kot ovce. Nihče se ni ozrl kvišku, ko je stopil poveljnik s svojimi uradniki na dvorišče.

Poveljnik je z bičem udarjal po svojih bleščečih škornjih. »Vsi veste, da je izginil moj pes! Kdo izmed vas ga je spravil? Če se nihče ne javi, se boste vsi pokorili!« V istem trenutku je bič zapokal nad glavo bradatega jetnika. »Morda si ga ti, pop, ukradel, zaklal in požrl, kaj?«

V dolžnostni meketajoči posmeh uradnikov je udaril glas: »Jaz sem bil — jaz, Fedor Kornilov!« Iz vrst je stopil majhen, neznaten možiček pred zbor.

Kot elektriziran je skakal mož z bičem naokrog. »A, sem te le iztaknil! Kje je pes? Govori ali — « Fedor se je umaknil pred dvignjeno desnico z bičem. Počasi se je sključil na kolena. »Iskal je luknjo v ograji. Hotel je ven . . . imel je toliko klobas po nogah. Pa sem mu pomagal . . . sinoči. Naj vsaj on užije s . . . .«

Ves zelen od jeze je poveljnik dvignil bič. »Klobase je imel po nogah, praviš? Le počakaj, tudi tebi jih bom naložil! Na mestu te bom izbičal kot psa . . !« Tedaj se je nenadoma vrgel pop pod udarjajočo roko. »Ne bičajte ga še, poveljnik! Saj ne ve zakaj!«

Poveljnik je odrinil na pomoč prihajajoče uradnike. Oprezno je spraševal bradača: »Saj mu lahko ti poveš, pop? Potem mu bom pa razložil z . . . .« Nato pa je porogljivo dostavil: »Le razloži mu kako prispodobo, pop, da mu bo bič bolje teknil!«

Pop je pokleknil zraven Fedorja. »Dvakrat si se pregrešil! Prvič, da si živali poklonil svobodo, ki mu kakor nam vsem ne pripada. Zato se boš pokoril!«

Poveljnik se je zasmejal. »Dobro! Tudi tako je mogoče to razložiti. Le naprej!«

Pop se je dvignil. »In dalje, Fedor, si kriv, da mora poveljnik zaradi enega psa dvigniti bič proti človeku. Kriv si spričo njegove jeze, kriv, da pretepa sina poštene matere. To, Fedor, je tvoja največja krivda!«

Vsi so obstali kot priklenjeni. Samo bič je trepetal v poveljnikovi desnici. Minute so postale večnost. Nenadoma se je mož z bičem hitro obrnil in dejal: »Odidite! Vse je v redu.«

Nihče izmed jetnikov v Tuli ni nikoli več videl poveljnikovega biča.

Ali si že poravnal naročnino?

VESTI s TRŽAŠKEGA

O zavračanju beguncev

»Piccolo« z dne 6. t. m. je prinočil pismo, ki ga je podtajnik za zunanje zadeve, Folchi, naslovil na tržaškega župana Bartolija o ponovnem vračanju jugoslovanskih beguncev v Jugoslavijo. Folchi izhaja s stališča, da je treba razlikovati med tistimi, ki bežé iz političnih in onimi, ki bežé iz gospodarskih razlogov.

Onim, ki bežé iz političnih razlogov, je Italija vedno pripravljena nuditi mednarodno priznano zatočišče. Toda za tiste, ki iz Jugoslavije bežé iz gospodarskih razlogov, Italija nima druge rešitve, kot da jih vrne v državo, iz katere so odšli. Za tako presojo deluje komisija, ki vestno, vsestransko in brez predsodkov preišče primer za primerom in svoj pravorek tudi vestno overovi. Vsekakor se zavračajo samo tisti ljudje, ki zapuščajo Jugoslavijo le zato, ker tamkaj ne najdejo odgovarjajoče zaposlitve in ker mislijo, da se jim bo godilo bolje, če gredo čez ocean.

G. Folchi je pri tem gotovo v najboljši veri in misli, da je s tem izpolnil vse pogoje, ki mu jih postavljajo mednarodne pogodbe. Njegova vest je — kakor zatrjuje — čista.

Toda naj nam dovoli pripombo, da takih zavračanj jugoslovanskih beguncev ni bilo pod anglo-ameriškimi oblastmi, ampak da se dogajajo v dokaj občutnem številu sedaj in od trenutka, ko so italijanske oblasti same prevzele reševanje takih primerov.

G. Folchi ima prav, ko pravi, da nihče ne more zahtevati od Italije, da bi hranila jugoslovanske brezposelne, ko je sama v težkočah za vzdrževanje lastnih nezaposlenih. Toda ti begunci ne mislijo ostati v Italiji, da bi tu živeli na državne stroške, temveč želé samo, — pa naj bo povod njihovega bega že politične ali gospodarske narave — da bi se preko Italije prebili v kako drugo državo, kjer bi našli možnost za zaslužek.

Prav zaradi tega moramo vprašati g. Folchija, zakaj tem ljudem, ki so se pod življenjsko nevarnostjo in kljub nevarnosti težkih kazni prisilnega dela odločili za beg, od vzema priložnost, ki so si jo s tolikšnimi žrtvami pridobili.

G. Folchi bi moral priznati, da je tako vračanje jugoslovanskih beguncev trd in krut postopek.

Ta krutost je tembolj odvratna, ker oblasti pač dobro vedo, da take ljudi čaka najmanj leto dni prisilnega dela pod najtežjimi pogoji, da ne omenjamo še drugega fizičnega in moralnega trpljenja.

Zato menimo, da bi moral g. Folchi vestno premisliti, preden te nesrečneže izpostavlja takemu postopku in predno jih hladnokrvno izroči njihovim valptom in mučiteljem.

Povrh vsega tega je razlikovanje med političnim in gospodarskim begunstvom kaj zamotana zadeva. Pri vsakem primeru političnega odhajanja so tudi gospodarski razlogi, pri vsakem primeru gospodarskega zapuščanja domovine so tudi politični vzroki. Redki bodo primeri, da bi dobro stoječi ljudje čutili potrebo po političnem begu, zelo pogosti so pa nasprotni, da se človek, ki ekonomsko slabo stoji, čuti prisiljenega stopiti v politično opozicijo. Borbe socializma in komunizma proti kapitalistom so pravzaprav borbe lačnih proti sitim, kar pa zopet ne pomeni, da to niso politične borbe in da ne vključujejo popolne spremembe režima. Da jugoslovanski begunci ne kričijo po spremembi režima, še ne pomeni, da bi te spremembe ne želeli, ampak samo, da oni na to spremembo ne upajo, da se pa vsekakor želé osvoboditi stanja, ki je zanje ne samo tvarno, ampak tudi moralno neznosno.

Da vse te posameznosti najdejo popolnega razumevanja v primerih, ko se begunec predstavi kot Italijan, je mogoče razvideti iz razlage g. Folchija samega. Mi bi želeli, ne kot Slovani, ampak kot ljudje, ne v imenu nacionalnega, ampak v imenu človeškega prava, da bi g. Folchi in njegovi ljudje v vseh teh primerih postopali z večjim razumevanjem in z vedrejšo humanostjo.

Seja širšega odbora SDZ

V nedeljo 18. t. m. bo ob 9.30 dopoldan v prostorih SDZ v Trstu, ulica Machiavelli 22-II, redna seja širšega odbora SDZ.

Vabljeni vsi odborniki!

V NEDELJO 8. JAN. 1956 OB 10. URI BO DR. JOSIP AGNELETTO GOVORIL V DVORANI S P M V ULICI MACHIAVELLI 22-II O TEMI: »*O PRILIKI 80-LETNICE IZIDA PRVE STEVILKE „EDINOSTI"*.«

Stavka profesorjev
Pridružili so se tudi slovenski šolniki

Zaradi neugoditve zahtev za povišanje plač profesorjem je Solska fronta po vsej Italiji napovedala stavko. Vse tri slovenske sindikalne organizacije slovenskih šolnikov so na posebnem sestanku sklenile in izdale naslednji proglas:

»Zastopniki strokovnih organizacij slovenskih šolnikov na Tržaškem ozemlju so sklenili na skupnem sestanku dne 13. t. m., da se ravnatelji in profesorji slovenskih srednjih in strokovnih šol iz istih pravnih in ekonomskih razlogov pridružijo stavki, ki jo je napovedala enotna šolska fronta.

Zato pozivajo vse ravnatelje in profesorje, da stavkajo od 15. do vključno 22. decembra.

S stavko ponovno izražajo svoje nezadovoljstvo, ker se zavlačuje izpolnitev obljub, ki so jih odgovorni funkcionarji že pred skoro pol leta dali glede pravne ureditve slovenskega šolstva.«

Šolniki Zveze prosvetnih delavcev

Zveza uslužbencev slovenskih šol

Sindikat slovenskih šolnikov

O tem perečem vprašanju obravnava naš današnji uvodnik.

Hladnokrvnost pred prazniki!

Vse žene, gospodinje redno prisegajo, da se letos ne bodo gonile z delom in pripravami za praznike. Kljub takim prisegam se leto za letom preobrazujejo skoro vse žene v vihrave, zgarane in vsega naveličane sužnje praznikov. Na sveti večer se končno vržejo v naslanjač z eno samo željo na ustih: odpočitek.

Priznam, da ni lahko se izmuzniti iz božičnega vrenja. Vendar bi bilo nujno potrebno, da bi naše žene poskusile z resnim omejevanjem vseh tistih številnih, pogostokrat naravnost pretiranih priprav, ki zanašajo v mirne domove toliko živčnosti in fizičnih, kakor tudi duhovnih preobremenjenosti. Mnogo lepše in odločilnejše je, da v predpraznični dneh prihaja v domove le toliko razvedrilnih zaposlitev, da se praznično razpoloženje dvigne, ne pa ruši. Da pa to tudi dosežemo, si ne smemo preveč beliti glave z nadevanim puranom, s naslanjanjem divjim zajcem, s svinjsko ali telečjo pečenko, z nadevi za potice, z razcvetelostjo pince i. p. Premislite, drage gospodinje, katero delo, ki ga morate opraviti pred prazniki, je v resnici nujno potrebno, in katero delo lahko odložimo ali ga pa sploh lahko opustimo.

Za opravilo najnujnejših del si postavimo natančen načrt, po katerem ta dela izvršimo čimprej. Sem spada pakiranje daril, pisanje voščil. Poklicne žene imajo pred prazniki še več skrbi kot druge. Za te je načrtno delo še posebno važno in priporočljivo. Ne pozabimo! Tudi v predbožični naglici je včasih nujno potrebno, da se usedemo in odpočijemo, da pohajamo ob primernem času v posteljo in da včasih zjutraj tudi malo poležimo. S takim postopanjem nam bodo božični prazniki v resnično veselje in ne v zoprno nadlego.

Če se bomo s pametno razsodnostjo, brez naglice in živčnosti posvetile božičnim pripravam, potem smo s tem pripravile lepše in boljše darilo kakor pa z desetimi vrstami potic, ki so zrasle z nevoljo v srcu.

Anica M.

Vse bolj se bližajo prazniki, ki jih je — mimogrede povedano — Tito premnogim svojim pacientom hudo podaljšal, o čemer prepeva visoke pesmi — kriminalna kronika v Titovini.

V Trstu možganski oprtniki in trebušasti značajneži kar dobro uspevajo po zaslugi komunističnih kirurških novotarjev. Kaj bi nekateri prepevali slavo presajevanju prstov, ki jih je — mimogrede povedano — Tito premnogim svojim pacientom hudo podaljšal, o čemer prepeva visoke pesmi — kriminalna kronika v Titovini.

Plesna čajanka SDD

Dne 26. dec. na sv. Stefan ob 18. uri bo na sedežu SDD v ulici Machiavelli 22-II *plesna čajanka* za člane in prijatelje mladinskega odseka SDD. Vljudno vabljeni!

Mladinski odsek SDD

HISA SV. KRIZ 125 Z DVEMA STANOVANJEMA naprodaj, eno stanovanje, obsegajoče kuhinjo, veliko sobo, malo sobo s hodnikom in podstrešjem, je prosto.

ODDAM NAMESCENO SOBO. Naslov: via Cecilia Rittmeyer 9-III. Zvonite 4. zvonec desno!

Odgovorni urednik:
Prof. Dr. ANTON DABINOVIC
Tiska: tisk. Adria, d. d., v Trstu

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
ZA TRZASKO OZEMLJE

V nedeljo 18. decembra 1955 ob 16. in ob 20. uri v dvorani na Stadionu Prvi maj, Vrdelska cesta 7

Ivan Cankar

Martin Kačur

V torek 20. decembra 1955 ob 20. uri v dvorani v BORSTU

Grimm - Skufca

JANKO IN METKA

ZOBOZDRAVNIK
Dr. STANISLAV PAVLICA
se je preselil v ul. Rittmeyer, 13
in sprejema
od 9. do 13. ter od 17. do 19. ure
Stev. telef. 31-813

Mizarji kmetovalci podjetniki! *Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parkete vedi najugodneje*
TEL. 90441 **CALEA** TRST Viale Sonnino, 2 4

Korist občinstva - prva dolžnost

Nekatera glasovanja social-kominformistov, titovcev in indipendentistov v tržaškem mestnem svetu zadnjih tednov nam je dalo povod, da postavimo vprašanje, ali je bilo njih glasovanje prebivalstvu in občini koristno ali škodljivo.

Nesporno je, da so te tri skupine, od katerih sta prvi dve komunistični in tretja filokomunistična v opoziciji proti večini, ki vlada tržaško občino. Tako so v opoziciji tudi druge skupine, kot je skupina Slovenske narodne liste in druge strankarsko-politične skupine.

V sodobnem javnem življenju vlada parlamentarni običaj, da opozicija glasuje proti večini v vseh vprašanjih, ki zadevajo osnovne razlike med večino in manjšino, ki so načelnega značaja, kjer se z glasovanjem podpira odnosno odklanja politika, ki jo večina vodi s politiko manjšine navzkriž. To načelo velja v zakonodajnih zborih, bilo v parlamentu, bilo v deželnih zborih. V vprašanjih političnega značaja glasuje manjšina proti večini, kadar to zahteva njen politični interes. Ali tudi v teh zakonodajnih zborih glasuje manjšina svobodno v vseh zadevah, ki so splošne državne ali deželne koristi.

V upravnih korporacijah, ki nimajo zakonodajne oblasti, ampak samo upravljajo pokrajine ali občine, kakor n. pr. v občinskih svetih, glasovanja niso politična in manjšina ne bi smela glasovati po demokratičnih načelih proti predlogom samo zato, ker so bili postavljeni na dnevni red od večine. Sme pa manjšina glasovati proti predlogom večine, ki zasledujejo koristi večine ter njene smotre.

Pri vseh drugih vprašanjih, ki so gospodarskega, upravnega značaja, kjer se z glasom ne podpira politično usmerjene večine, ampak izraža samo mišljenje, je vsak član manjšine svoboden, da presodi in odloči, ali je predlog v korist občine in občinarjev ali ne.

Tako sta bili glasovanji onih tednov v tržaškem občinskem svetu o preureditvi Goldonijevega trga in o napravi za izkoriščanje smeti dve izključno upravni vprašanji. Pri *prvem* je šlo, ali je v interesu tržaškega mesta, njegovih prometnih zvez, njegovega tujskega prometa, da se v mestnem središču na mestu treh starih hiš, ki jim je že leta 1933 regulacijski načrt pritisnil pečat »podretia« — postavi velika, moderna stavba, ki bo dala prostora več družinam in več trgovinam in bo mestu v ponos. Ali je to veliko delo v korist tržaških delavcev in obrtnikov prav v tem času težke brezposelnosti?

In proti temu predlogu so glasovali social-kominformisti, zastopnik titovske Cucchi-Magnanijeve skupine in indipendentisti z onimi, ki so podpirali nekatere privatne špekulante.

Zakaj tako glasovanje teh levičarskih komunističnih odnosno filokomunističnih strank? Zato, ker so si obetali, da bodo s svojim glasovanjem proti predlogu večine, ki je pa bil le upravnega značaja, pridobili naklonjenost širše javnosti, ki bistva vprašanja ni poznala in ki je bila vsled tega nasprotna spremembam na trgu Goldoni.

Pri *drugem* predlogu je šlo za postavitev naprave za predelovanje smeti v organska gnojila, ki jih naše kmetijstvo krvavo potrebuje. Predstavniki social-kominformistov in titovskih Cucchi-Magnanijevcev so priznavali potrebo in važnost te naprave za mesto in za kmetovalce. Ali so kljub temu glasovali proti predlogu. Program njihovih strank je proti zasebni lastnini in zasebni iniciativi in so hoteli, da bi morala občina vzeti v svojo režijo novo podjetje. Ali kdor pozna tržaška občinska podjetja, ve, da so vsa tako visoko pasivna, da mora z obema rokama odklanjati poobčinjenja novih podjetij in s tem višanje občinskega primanjkljaja, kajti višanje občinskega primanjkljaja gre v veliki meri na breme občinstva in zlasti delavskega stanu. To vedo prav dobro komunisti in njihovi somišljeniki. In kljub temu so social-kominformisti in titovci glasovali proti predlogu, dočim je en indipendentist glasoval za, njihova večina pa ni dvignila rok.

S takim glasovanjem komunisti obeh izpovedi v tržaškem občinskem svetu ne služijo interesom občinstva in še manj interesom našega delavca in kmeta.

Železniška postaja v Trstu in na Opčinah ter kraški komnolomi

Na seji 6. decembra pred tržaškim občinskim svetom je dr. J. Agneletto sprožil vprašanje o zidanju novih železniških postaj v Trstu in na Opčinah, o katerem se več časa nič ne sliši. Gre za dela monumentalne važnosti in ogromnega obsega. Zato je v živem interesu tržaškega prebivalstva iz mesta in okolice, da se ta dela pričnó čim prej, in to še v zimskih mesecih, ko je brezposelnost najtežja. Pri tem je dr. Agneletto obrnil pozornost župana in občinskega sveta tudi na obvezo podjetnikov, da pri državnih in javnih stavbah uporabljajo kamen in kamnoseške proizvode iz nabrežinskih in repentaborskih kamnolomov v višini 10 odstotkov vseh stroškov. Dr. Agneletto je pozval župana, da zainteresira za hiter začetek pristojne oblasti, ki naj skrbe, da se teh 10 odstotkov kraškega kamna res uporabi.

Župan je odgovoril, da so komisije že preštudirale načrte in da ni daleč čas, ko bodo dela začela.

Dr. Agneletto v zaščito mlekaric

Na isti seji je dr. Agneletto opozoril župana in mestni svet na presenečenja, ki so jim pogosto izpostavljene mlekarice s Tržaškega ozemlja. Do sedaj se je dogajalo, da so mlekarice čez več mesecev, ko so bile na stvar že pozabile, dobivale nenadoma kazenske odloke od sodnije, ki so jim nalagali kazni od 10 do 30 tisoč lir in še več. Po takem presledku je *nemogoča* vsaka obramba mlekaric, ker se nahajajo nasproti uradni analizi mleka brez moči.

Dr. Agneletto je z ozirom na novo sodnijsko prakso, da taka uradna analiza ne tvori še popolnega neovrgljivega dokaza, nujno svetoval, *da naj se pri jemanju mlečnih vzorcev vzameta vedno dva vzorca.* Od teh naj se en vzorec zapečati in izroči mlekarici, da lahko dá preizkušati (analizirati) mleko. Ako je mlekarica v dobri veri, bo to analizo dala storiti. Če je mleko pristno, ni se je treba bati. Če pa ni pristno, bo pri jemanju mleka v kontrolne svrhe vedela, kje ima iskati vzrokov in krivcev. S tem načinom jemanja dveh vzorcev se povrne med naše mlekarice in kmetovalce mir in sigurnost v interesu vsega našega prebivalstva v mestu in na deželi.

Odbornik dr. Zacchi je odgovoril, da se že do sedaj jemljejo po dva vzorca, od katerih se eden pošlje analizirati in drugi ostane pri občini na razpolago mlekarice, ki ga lahko dobi in dá analizirati. Na to je dr. Agneletto izjavil, da ni ista stvar, če se vzorec istočasno zapečati in takoj izroči mlekarici, ali če se ji stavi na razpolago šele pozneje. Zato je še enkrat priporočil takojšnje izročanje enega zapečatenega vzorca prizadeti mlekarici.

Bodi še omenjeno, da na seji 6. decembra je bil z večino glasov odobren načrt za zgradbo naprave za izkoriščanje smeti tržaškega mesta. Proti so glasovali kominformisti, dr. Dekleva in večina indipendentistov, razen Tolloya, ki je glasoval za predlog.

Iz tržaškega občinskega sveta
Cesta z Opčin v Veliki Repen

Na seji 13. decembra je bilo sklenjeno, da se popravi spoj te ceste od repentaborske meje preko železniške postaje do Opčin. Tako bo enkrat tudi na tleh tržaške občine dostojna cesta, ki bo odgovarjala novi cesti do Vel. Repna, kar je bilo zelo potrebno in za kar je dr. Agneletto v mestnem svetu že pred letom in pol posredoval.

Telefon na Proseku in Kontovelu

Na ponovno posredovanje dr. Agneletta za raztegnitev telefonskega omrežja in napeljavo telefonskih zvez, mu je odgovoril odbornik prof. Dulci, da je Telve predlagala dvojno rešitev: da ji občina prispeva za šest kopij že obstoječega kabla 3,350.000 lir ali pa, da se napravi na Proseku mala telefonska centrala z zmogljivostjo 50 številk. Za to napravo zahteva Telve sedem in pol milijona lir, odstop prostora ter plačilo stroškov za kopanje in polaganje telefonskih zvez. Za vse to je potrebnih 10 miljonov lir. Občinski odbor bo preučil zadevo v skladu s sredstvi, ki jih ima na razpolago.

† Terezija vd. Sancin

V torek 13. t. m. smo spremili k večnemu počitku gospo Terezijo Sancinovo, mater ravnatelja Glasbene šole SPM, prof. Karla Sancina. Pogreb se je pomikal iz ulice del Lavatoio št. 4 v Skedenj, kjer se ga je udeležilo lepo število Slovencev iz vseh krogov prebivalstva.

Pokojnica je uživala med tržaškimi Slovenci velik ugled, saj je zgodaj izgubila svojega moža in morala skrbeti za osem svojih otrok. Vse je vzgojila v trdne in zavedne Slovence, take, kakršna je bila tudi sama. Njen rod je stopil v krog slovenskih kulturnikov in zlasti prof. Karlo Sancin se je na glasbenem področju visoko povzpel.

Sancinova družina ima v glasbenem in gledališkem svetu slovenskega naroda častne in trajne temelje. To je poleg talentov tudi zasluga Sancinove matere.

Naše najiskrenejše sožalje preostalim svojcem.

TRŽAŠKI PREPIHI

Spretna komunistična kirurgija

V »Primorskem dnevniku« so napisali, da ti danes kirurgi tudi prst presadijo, če tako želiš. Zdi se mi, da to vendar ni noben čudež »reakcionarnega sveta«. Kaj pa je že en prst, ali ga imaš na roki, na nogi ali na sredi hrbta! Tito in njegovi kirurgi so vse drugačni tiči. Koliko možganov in hrbtenic so presadili! Koliko današnjih komunistov nosi od l. 1944-55 možgane v petah, in to z najboljšim uspehom! Pete, obute v krvavordeče škornje stopajo z možgani vred po direktivah in ukazih rdečih škornjev. Ker pa presajeni možgani tako in tako niso imeli — dokler so še kraljevali pod lasiščem — nobene posebne teže, tudi na petah ne povzročajo kurjih očes. Tam tudi ni nevarnosti vnetljivosti, kakršna je resno ogražala hrbove v časih, ko je moda pokrivala zavrgla, saj vemo, da tudi železnice prevažajo slamo le, če je pokrita s plahto.

Tito je presajal tudi hrbtenice s križa naravnost v trebušno votlino. Prav zato tudi niso presajenci nikoli v zadregi. Hrbtenica se v očrevju zmehča že z naravnimi učinki ali pa v slučaju potrebe z odvajalnimi sredstvi, ki jih brezplačno dostavlja UDBa. Tudi za odvajanje odvečnega mozga je v hrbtenici, v njenem novem prebivališču, posrečeno preskrbljeno.

DAMSKA KROJAČNICA
Nika
TRST
Ul. F. Filzi 21/I, stop. B, tel. 28-748

Gospa!

Krojačnica „Nika" jamči izbran okus, originalen kroj Vaših oblek in daje čar elegance vsej Vaši osebnosti.

Z nakupom dobrega blaga prihranite denar!

OBIŠČITE
MAGAZIN ANGLEŠKEGA BLAGA
(MAGAZZINO STOFFE INGLESI)

Prodaja na debelo in drobno vsakovrstno originalno ANGLEŠKO IN NACIONALNO BLAGO ZA MOŠKE IN ŽENSKE PO NAJNIŽJIH CENAH

Obračajte se na nas osebno ali pismeno

Skladišče: TRST - Ulica S. Nicolò 22
Telefon štev. 31-138

IZREZITE OGLAS, VELJA ZA POSEBEN POPUST!

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili našo dobro mamo

Terezijo vd. Sancin

na njeni zadnji poti, vsem darovalcem krasnega cvetja, onim, ki so ob času njene težke bolezni z nami sočustvovali, posebno še zdravniku g. dr. Valente-ju za njegovo veliko skrb in pomoč, dalje škedenjskemu ženskemu pevskemu zboru se tem potom najtopleje zahvaljujejo

žalujoče družine
SANCIN - BENIČ

Trst, dne 15. dec. 1955.

SLOV. DOBROD. DRUSTVO vabi svoje člane in prijatelje na vsakoletno

SILVESTROVANJE

ki bo v soboto 31. t. m. v društvenih prostorih v ulici Machiavelli 22-II.

Preskrbljeno bo za zabavo prigrizek in dobro pijačo.